Pécs

V. NYUGAT-MECSEK

Városrészi közösségi interjúk

Készült a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001 azonosító számú, „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt keretében

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

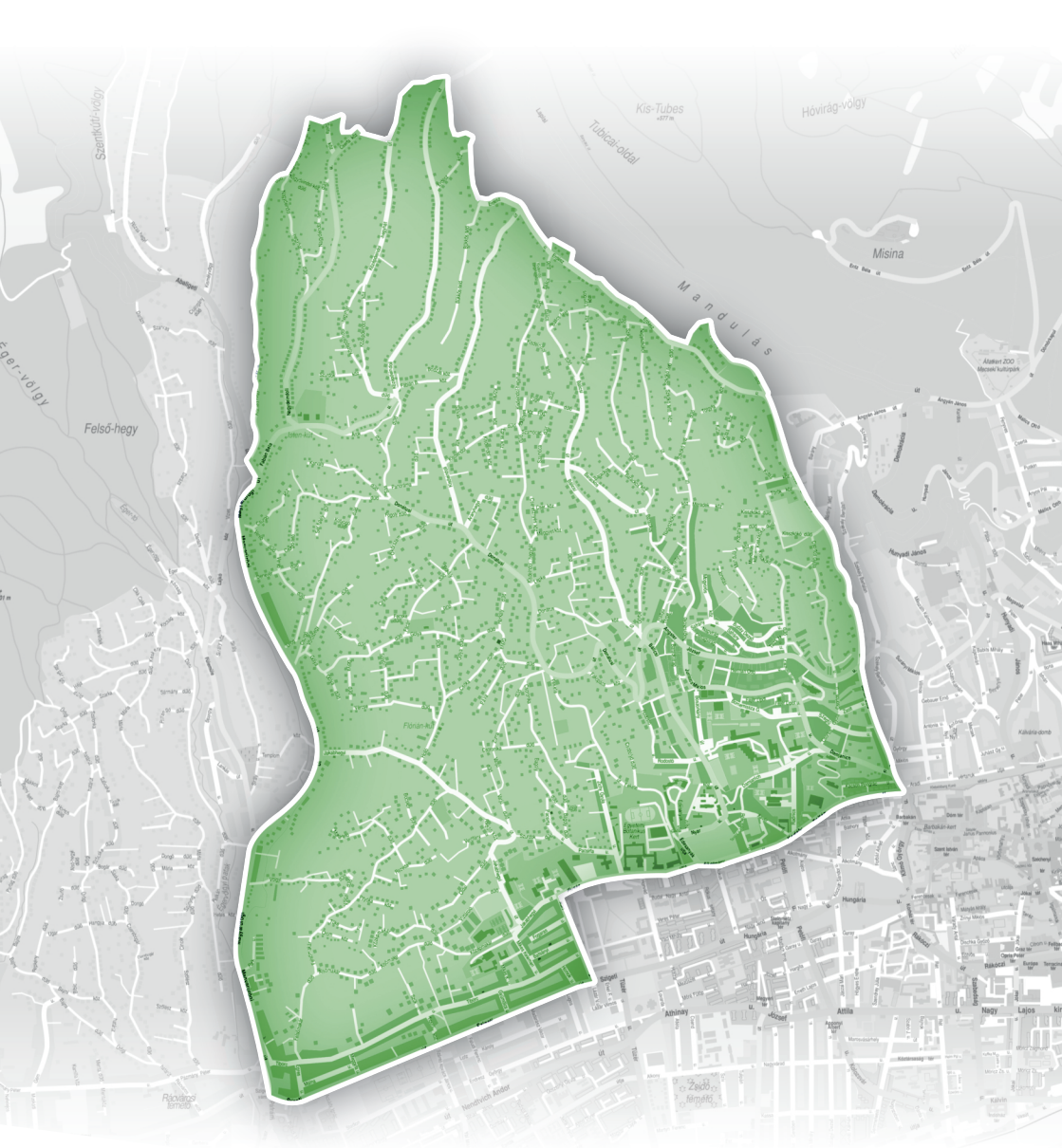
Szentkúti-völgy
Kis-Tubes
Tubicai-oldal
Hóvirág-völgy
Misina
Felső-hegy
Fónár-h.
Hungária
Attila
Athinay
Nagy
Lajos
Rákóczi
Zsidó temető
Rákóczi temető

V. NYUGAT-MECSEK

Városrészi közösségi interjúk

Impresszum

2. javított kiadás

ISBN 978-615-6035-01-1 (online)
ISBN 978-615-6035-00-4 (nyomtatott)

Felelős kiadó: Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
dr. Páva Zsolt polgármester

Szerkesztette:
Pécsi Helyi Akciócsoport Egyesület

A kiadvány a TOP-6.9.2-16-PC1-2017-00001
– „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában" projekt keretében készült.

Minden jog fenntartva!
Pécs, 2019.

Tartalom

Köszöntők 4
Bevezető 6
Szakmai interjúk 7
Bognár László 7
Fenyősi Erika 12
Dr. Juhász Gábor 16
Dr. Majdán János 21
Dr. Huszár Zsuzsanna 25
Kalmár Péter 30
Dr. Medvegy Gabriella 34
Dr. Őri László 38
Palkovicsné Duga Boglárka 41
Radó István 44
Tresch Mónika 48
Összefoglaló 50
Kirajzolódott pozitív fókuszpontok a Nyugat-mecseki városrészekben 51
Problémák, változásokra irányuló válaszok a Nyugat-mecseki városrészekben 51
Személyes szerepvállalás lehetőségei 51
A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei 53

Tisztelt Pécsi Polgárok!

Városunk 2018-ban indította útjára „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projektet, melynek célja a közösségek kezdeményező és cselekvőképességének fejlesztése, a közösségi szerepvállalás, a helyi lakosság identitásának erősítése és a társadalmi kohézió elősegítése. E program keretében 2019 őszétől három esztendőn át helybeli együttműködéseken alapuló közösségi kezdeményezések, események valósulnak meg.

A másfél éven át tartó előkészítő munkában a kapcsolatépítés került előtérbe, melynek során a közösségi és kulturális élet meghatározó szereplőit, helyi polgárait, véleményformálóit kérdeztük a helyi közérzetről, az egyén és a közösség kapcsolatáról, a városi identitás személyes vonatkozásairól, a közösségi fejlesztési elképzelésekről és a cselekvési kapacitásokról. Pécsett több, mint 400 fő segítette ezt a tervezőfolyamatot. Kulturális és oktatási intézményeink dolgozóinak és a város civil aktivistáinak támogatására számítva igyekeztünk megismerni és feltárni azokat a lehetőségeket, melyek a hétköznapokban is erősíthetik Pécs közösségi értékeinek meghatározását, és a városrészekre irányulóan a szűkebb környezetünk fejlődését is.

A projekt keretében 13 városrész civil életét, annak múltját és jelenét feltáró dokumentum is készült azzal a céllal, hogy rohanó világunkban bemutassa közösségeink tevékenységét és azok színtereit, láttatva a magunk, mint a közösségekben élők számára is azt a színes világot, ami az aszfalt, beton és kő alkotta építmények mellett körülvesz mindannyiunkat. E kötetek mellett az interjúválaszok összesítése során kirajzolódó cselekvési elképzelések sok esetben túlmutatnak a városrészek határain, de ez számunkra természetes. Pécs sokszínűsége és gazdag kulturális hagyatéka, a városrészeink kialakulásának és fejlődésének eltérő időbeliségéből eredően határozza meg az itt élők mindennapjait. Nem tekinthetünk a városunkat alkotó egyes területekre önálló vagy másoktól független egységekként, ugyanakkor fontos, hogy az adott lakókörnyezetben is teret nyerjen az aktív közösségi élet és az ott élők cselekvő szerepvállalása.

E kiadványsorozatban a városrészben készített interjúk közül válogattunk, valamint Pécs városát alkotó 13 városrész közösségi felméréseinek összegzéseit tesszük közkinccsé. Az eredmények a helyi lakosok érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési javaslatok feltérképezéséhez adtak támpontokat, melyekre a projekt keretében megvalósuló programok is épülnek.

Bízunk benne, hogy e városrészi közösségi események aktív résztvevőjeként mind többeket köszönthetünk, személyesen is hozzájárulva a szűkebb lakossági együttműködések erősödéséhez!

Páva Zsolt, Pécs Megyei Jogú Város polgármestere

Tisztelt Pécsi Polgár! Kedves Olvasó!

Olyan kiadványt vehet kezébe az érdeklődő, amely kivételes figyelemre tarthat igényt. Olyan dokumentum gyűjteményt lapozhat, olvashat, amely személyes interjúkat tartalmaz: pécsi emberek mondják el a városról, szűkebb lakókörnyezetükről véleményüket, tapasztalatukat a közösségi életről, beszélnek hagyományokról, kulturális értékekről. Megtudhatjuk, hogy ma a Pécsett élő, a városért tenni akaró polgárok hogyan tevékenykednek a városrészben, ahol élnek, és miért tartják fontosnak a közösség erősítését; hogyan segítik egymást és a környezetük jobbá tételét.

Ez a szociológiai „pillanatfelvétel" – amely tizenhárom interjúkötetből tevődik össze –, több szempontból érdekes, és nemcsak az érintett személyek és közösségek számára. A város társadalmi röntgenképét vetíti elénk: megmutatja azokat a gazdasági-politikai és társadalmi változásokat, folyamatokat, amelyek az elmúlt évtizedben a város életében végbementek, elkezdődtek. Világosan érzékelteti azokat a képződményeket, szociális erővonalakat, amelyek ma meghatározzák, befolyásolják a város lakóinak életét, és amelynek legjellemzőbb vonása a helyi, kisközösségek megerősödése, a „pécsiség" megélése, város életének formálása.

Miért és kinek fontos ez a kiadvány?

A városfejlesztés tudatos tervezést kíván. Ismerni kell ehhez a jelen állapotokat, gazdasági és humán erőforrásokat, a társadalmi rétegek helyzetét, kívánalmait, és az elérni kívánt célt: milyen legyen Pécs élete az elkövetkezendő évtizedekben? Hogyan őrizhetjük meg évezredes szellemi-kulturális értékeinket a modern, 21. századi körülmények között? Milyen módszerrel, milyen stratégiával valósíthatjuk meg közösségi értékeink „társadalmasítását"?

Ezekre a kérdésekre segít választ találni a kötetben olvasható tizenegy interjú. Városvezetőként nagyon fontosnak tartom a pécsi polgárok véleményét, szándékait, kezdeményezéseit. Meggyőződésem, hogy nélkülük nem lehet sikeres Pécs, együtt kell a város jövőjét felvázolni, kiérlelni és aztán közösen megvalósítani, felépíteni. Ebben a helyi kisközösségek lehetnek a legfőbb partnereink, a legfőbb segítőink, a legjobb inspirálóink, hiszen a város eleven szervezetének a vérkeringését, szívverését jelentik.

Ezt felismerve, támogattuk „A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában" elnevezésű programot, amelynek előkészítő fázisát lezárja, összegzi az interjúkötet.

Köszönet mindenkinek, aki részt vett a munkában. Köszönet illeti azokat a szervezeteket, egyesületeket, helyi kisközösségeket, amelyek eddig is hozzájárultak „pécsiségünk" erősítéséhez, gazdagításához. Hiszek a további együttműködés sikerében, és a jövőben is számítunk hasznos közösségi tevékenységükre.

Őri László, Pécs Megyei Jogú Város alpolgármestere

Bevezető

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata a Pécsi Helyi Akciócsoporttal (HACS) együttműködésben *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt keretében egy közösségi alapú helyi programalkotási folyamat megvalósítását vállalta a lakosok és szervezeteik részére. A három éven át zajló, alulról jövő civil kezdeményezéseknek, kisléptékű, városrészi összefogáson alapuló eseményeknek és nagyobb ívű közösségi folyamatok létrejöttének teret és anyagi támogatást biztosító projekt előkészítésében a mintegy 400 lakossal készült irányított interjú Pécs egészét lefedő 13 városrészben került rögzítésre.

Az elemzési eredmények 13 önálló kötetben jelennek meg, kiegészülve több, a városrészi vagy szervezeti tevékenységeket is megvilágító interjúval is.

A helyi civil közösségek programalkotó munkáját segítve a helyi egyesületek, alapítványok, önszerveződő közösségek aktivistái és a város kulturális-szellemi életét meghatározó döntéshozók, intézményvezetők nyilatkoztak arról, hogy miként látják Pécs, és azon belül a városrészek, vagy az ott működő szervezetek jelenét, és miképpen fogalmazzák meg a szükséges változások lényegi kérdéseit munkájukban vagy a közösség mindennapjaiban.

A város közösségi és kulturális életéről gyűjtött információk a társadalmi egyeztetésen alapuló, 2019-2022 között három éven át zajló kisközösségi kezdeményezésekre építő közösségi programok megalapozását szolgálják. Az interjúkból kirajzolódó városrészi információk, adatok a helyi közösség munkájához adnak szélesebb körű szempontokat. Cél volt az aktuális társadalmi és gazdasági környezet detektálása és a mobilizálható közösségi erőforrások feltárása, továbbá azon problématerületek meghatározása, melyek megoldásában az alulról jövő beavatkozások nyomán a helyi lakosság is közreműködhet.

Ezúton is szeretnénk megköszönni az együttműködését azoknak, akik a közösségi interjúk elkészítésében segítették munkánkat!

Bognár László

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
önkormányzati képviselő

Mit jelent az Ön számára pécsinek lenni?

Én eredetileg kecskeméti vagyok. Az Alföldön születtem, de már általános iskolásként Pécsre kerültem. Amit én értékként kiemelnék, s ami egy nagy kötődés a számomra az itt eltöltött időszak során, az az oktatás, kultúra terén szerzett élmények. Ezek meghatározók voltak az életemben. Az általános és középiskola kötött ide az iskolás évekből, az egyetemet Budapesten végeztem, magyar-történelem szakos tanárként szereztem diplomát. Ezt követően érkeztem vissza ismét a városba. Ettől kezdve gyakorlatilag a munkám és a közéleti tevékenységem is ide kapcsolódik. Nem vonzott el a nagyváros, nem szívesen élnék ott. Ami számomra nagy előnye Pécsnek, hogy épp azzal a léptékkel bír, ami nagyvárossá teszi, a pezsgő városi élete megvan, ugyanakkor nem egy olyan hatalmas település, ami elidegenítené az itt élőket egymástól. Pályafutásom kezdetétől az oktatásban dolgozom. Voltam tanár, elláttam különböző vezetői feladatköröket, ma pedig a Pécsi Tudományegyetem Gyakorlóiskoláiban vagyok vezető beosztásban. Az oktatás, a magánéletemen túl, a közéleti tevékenységemben is hangsúlyos elem. Az első képviselői ciklusom végén az Oktatási Bizottság elnöke voltam, a következő időszakban az Oktatási Albizottságot vezettem, most pedig a Kulturális és Köznevelési Bizottság élén állok.

Ha az itteni mércével tüke pécsinek nem is nevezhetem magam, de identitásomat tekintve mindenképpen e város fiaként tekintek önmagamra. Számomra pozitív a város hangulata, a mediterrán jellege, mely gyakorlatilag egyetlen más magyarországi várossal sem hasonlítható össze. A kulturális öröksége, gyökerei nagyon meghatározók, mélyen gyökerezők, rendkívül sokszínű kulturális palettája van.

Vannak-e olyan kiemelkedően fontos, megőrzendő értékek a városban, amiről azt gondolja, hogy mindenképpen építhető rájuk az elkövetkezendő időszak?

A kulturális értékeknek, illetve az Európa Kulturális Fővárosa projektben kivívott vezető szerepnek a megőrzését tartom különösen fontosnak. Azt szokták mondani, hogy a kultúra inkább viszi a pénzt, s nem hozza. Ezzel nem feltétlenül értek egyet, hiszen széles értelemben a kultúránk határozza meg mindennapjainkat, múltunk átörökítendő értékeit. Városi szinten Pécs kulturális adottságai a turisztikára hathatnak pozitívan, ez potenciálisan egy gazdaságot élénkítő terület. A teljesség igénye nélkül, fontosnak és megőrzendőnek tartom az egyházi, a muzeális, az egyetem által hordozott értékeket, az Európa Kulturális Fővárosa projekt által életre hívott Kodály Központot és Zsolnay Negyedet, valamint a városnak, és környékének természeti értékeit, adottságait, ennek a desztinációját.

A város kulturális szerepének fenntartása nagyon fontos feladat. A nagyvárosok, köztük Pécs ver-

senyhelyzetben állnak egymással és főként Budapesttel a kultúra terén. Az, hogy hamarosan Veszprém birtokolja majd az Európa Kulturális Fővárosa címet, csak tovább élezi a helyzetet. Én személy szerint fontosnak tartom, hogy ne kizárólag Budapest legyen a kultúra központja, hanem vidéken is legyenek kulturális központok. A korábbi kulturális államtitkár, Hoppál Péter is ezt tartotta szem előtt, ezért munkálkodott. Fontos feladatnak ítélem, hogy a művészeti értékeket minél több emberhez eljuttassuk, illetve, hogy vidéken is legyenek a kultúraközvetítésnek erős bástyái. Ez vezethet egy gazdasági fejlődéshez.

Elég összetett a város kulturális palettája, és ezt gazdagítja a sokszínű közösségi élet is. Nagyon fontosnak tartanám, hogy a civil közösségi élet szereplői között legyen intenzívebb kapcsolat.

Nagyon gazdag a kulturális létesítményekben működő civil szervezetek, illetve azon telephelyek száma, amelyeket közművelődési megállapodás által civileknek tudtak adni. Mi a véleménye ezekről a jellemzően inkább peremvárosi területre koncentráló együttműködésekről?

Abszolút fontosnak és támogatandónak tartom ezeket az együttműködéseket. A jogszabályok azt mondják ki, hogy a kulturális feladatellátás kötelező tevékenység a város, önkormányzat számára. Pécs ezt alapvetően az intézményei által teljesíti, ugyanakkor lehetősége van közművelődési megállapodásokat kötni különböző szervezetekkel, alapítványokkal, s ezáltal a feladatát civilek bevonásával ellátni. Fontosnak tartom főként a peremterületeken a markánsan jelenlévő szervezetek bevonását a kulturális feladatok ellátásába. Erre nyitott a város, az önkormányzat, a Kulturális Bizottság és személyem is. Mindezeknek köszönhetően egyre nagyobb számban kötünk ilyen megállapodásokat. Jelenleg 18 civil együttműködésünk van. Ezeket abból a célból kötöttük, hogy városszerte segíteni tudjuk a civileket a pályázati munkában, tevékenységben. Az utóbbi időben 1-2 évre kötöttük ezeket a megállapodásokat, régebben viszont volt rá gyakorlat, hogy ez hosszabb időtartamra is megtörtént. Az együttműködés megvalósulásának gyakorlatilag egy kitétele van: azokkal a szervezetekkel tudunk megállapodni, amelyek a jogszabályban meghatározott minimumoknak megfelelnek. Ezek a következők: rendelkezik közösségi szintérrel (sok esetben ezeket is az önkormányzat adja át haszonkölcsön szerződés keretében, de fennáll olyan eset is, ahol a szervezetnek saját közösségi tere van), megfelelő végzettségű szakemberrel rendelkezik, az ott élők számára van egy színvonalas közművelődési-kulturális kínálata, tudja garantálni az elérhetőséget, a nyitvatartási időt. Különbözőképpen tudjuk támogatni a civil szervezetet, mellyel megállapodásban állunk. Vannak esetek, mikor haszonkölcsön formájában átadunk a részükre közösségi színteret, ahol ez adott, ott támogatás formájában hozzá szoktunk járulni a költségekhez, programokhoz. Ezek a támogatások a költségvetésből célzottan (külön soron) kerülnek finanszírozásra. Emellett a Kulturális Bizottságnak van egy program-fesztivál kerete, amiből pénzösszegre pályázhatnak az egyesületek. Az önkormányzattal közművelődési megállapodásban levő civil szervezetek közül szeretném kiemelni a Nevelők Háza Egyesületet, amely azért különleges, mert gyakorlatilag azokat a civil szervezeteket, amelyek nem felelnek meg az ismertetett feltételeknek, ők befogadják. Szeretném kiemelni, hogy minden egyesület kivétel nélkül komoly pályázati munkát végez, az önkormányzattól kapott támogatásnak sokszor

a többszörösét is hozzáteszik pályázati munkával. Hatékonyságukhoz és eredményességükhöz az elmúlt években sokat hozzátett a kulturális közfoglalkoztatottak munkája is.

A Nyugati városrészek, Nyugat-Mecsek, s főként Istenkút képviselőjeként milyen meghatározó kulturális-közösségi tevékenységeket tudna a múltból említeni?

Amikor három ciklussal ezelőtt képviselő lettem, akkor Istenkúti Közösségért Egyesület néven működött ott egy olyan szervezet, ami elég markáns közösségi tevékenységet folytatott. Ha jól emlékszem, külön rádióadójuk is működött Istenkúti Remete Rádió néven. Az istenkúti iskola mellett található művelődési ház volt a gondjukra bízva, az volt a központjuk. A lakosságnak elég széles bázisát meg tudták mozgatni. Sajnos ez a szervezet már nincs jelen a városrészben, így a területen visszaesés vette kezdetét a közösségi élet tekintetében. Annak érdekében, hogy elinduljon e téren egy pozitív folyamat, az a döntés született, hogy a közösségi ház egy része a Pécsi Kulturális Központhoz kerül. Ez egy kicsit visszahozta a közösségi aktivitást, de nem eléggé. Ennek a folyamatnak a tovább erősítése érdekében történt az, hogy a Kulturális Központtól ebben az évben elkerült a feladatellátás a Waldorf Iskolákat működtető Mandulafa Alapítványhoz. Istenkúton korábban egy elég színvonalas iskola működött, ami a ’90-es években megszűnt. A helyiek régi vágya volt, hogy az épületbe ismét iskola költözzön. Csökkenő gyermeklétszám mellett az nem volt megvalósítható, hogy önkormányzati, állami iskola helyeződjön oda, viszont a Waldorf Iskola, mely országosan elismert alternatív pedagógiai programot valósít meg, megfelelőnek tűnt e hiány betöltésére. Az iskolai programjuk is természet közeli, ezáltal ez egy testhezálló megoldásnak tűnt mindenki számára. Az Alapítvány korábban Uránvárosban, a Bánki Donát Utcai Általános Iskolában bérelt termet, ugyanakkor helyigénnyel fordultak az önkormányzathoz. Az iskola épületét fel kellett újítani. Ehhez ők maguk is több helyről törekedtek támogatást szerezni, illetve a város is igyekezett segíteni őket. Időközben felmerült az óvodai oktatás általi bővülés igénye. Ehhez megkapták az iskola mellett elhelyezkedő művelődési ház épületét azzal a kitétellel, hogy ott helyet kell biztosítaniuk a kulturális-közművelődési rendezvényeknek, s önszerveződő csoportoknak. A szervezet mára beilleszkedett a környezetbe, rendeződött a kapcsolatuk a helyi lakossággal. Annak érdekében, hogy ellássák a rájuk bízott közművelődési feladatot, megnyitották a programjaikat a helyi lakosság felé. A közösségi rendezvények sok esetben a tornatermükben valósulnak meg, de kialakításra került egy-két iroda is, mely segíti e rendezvények megszervezését. Asszonytorna, asztaliteniszezés rendszeresen megvalósul itt.

Időközben jelentkezett egy szervezet Istenkút mellől, a családi házas övezetből. Jelenleg keressük a lehetőséget, hogy hogyan tudnának nyitni a lakosság felé. Égervölgyben, a Teca Mama Vendéglőhöz vezető úton volt korábban egy közösségi ház, ami évek óta sajnos már üresen áll. Ez az egyesület szerette volna megkapni az épületet, viszont pillanatnyilag úgy tűnik, hogy oda egy projekt szerveződik, mely egyrészt közösségi tér kialakítására, másrészt erdei iskola létrehozására irányul. Jelenleg a város keresi az épületet felújításához szükséges pályázati forrásokat. Ennek magvalósulását követően az ott lévő kisebb szervezet is helyet kaphatna az épületben.

A terület közösségi életét nagyban megnehezíti, hogy a különböző völgyekben szegregált lakóterek vannak, nehéz a kapcsolatépítés. Mecsekszentkút egy teljesen elkülönült rész, Égervölgy úgyszintén, a deindoli részek ugyancsak különállók.

Deindol, Donátus, Bálics területén is egy meghatározó problémaforrás a közösségi tér hiánya. Tudjuk azt, hogy több olyan közösség is van, amelyik programjain keresztül a saját szomszédságában próbálja a közösségi aktivitást fenntartani. Lát-e arra lehetőséget, hogy itt a közel, s távoli jövőben erre valamilyen megoldás szülessen?

A Donátusban van egy meghatározó épület, ahol egy jól működő civil egyesület, a Donátusi Baráti Kör tevékenykedett sokáig. Működésük akkor került veszélybe, mikor Aranyhegy Panzió működtetése megszűnt. A civil szervezet nem tudta magában fenntartani az épületet, így az sok éven át üresen állt. A Baráti Kör tevékenysége áthelyeződött a Panzió melletti játszótérre. Itt szerveznek különböző közösségi rendezvényeket (pl. töklámpásfesztivál), melyeket képviselői keretemből én is sokat támogattam.

Szeretnénk az épületet ismét a közösségi élet központjává tenni, keressük azokat az egyesületeket, akik működtetni tudnák ezt. Jelenleg az emeleti részein a Waldorf óvoda működik, az alsó részt közösségi térnek szeretnénk meghagyni. Itt is a pályázati források keresése történik jelen pillanatban, illetve tárgyalások zajlanak a Waldorf Alapítvánnyal arra vonatkozóan, hogy itt is átvegyék azokat a közösségi feladatokat, melyeket Istenkúton már átvettek.

Istenkúton és Donátusban mindig jó volt a helyzet abból a szemszögből, hogy itt volt civil szervezet, akire lehetett támaszkodni, s volt közösségi tér, melyben a programok megvalósulhattak, s most is van elképzelés arra vonatkozóan, hogy ez működjön. Bálicson teljesen más a helyzet. Itt közösségi tér sohasem volt tudomásom szerint, s nem is nagyon tudok olyan helyet mondani, ami alkalmas e feladatra. Egyedül a Jurisics Utcai Általános Iskola tölt be hasonló funkciót. Ugyanakkor kisebb civil szervezetek működnek itt is. E civil kezdeményezések központja a Kőbánya Park, a Bárántető. Ott tevékenykedik többek között a Kőbányaparkért Egyesület, mely a településrészen roppant komoly közösségi tevékenységet végez. Közművelődési megállapodásunk ugyan nincs velük, ami arra vezethető vissza, hogy nincs fedett közösségi terük, viszont rendszeresen részesülnek támogatásban. Hivatalos alapító okiratukban a város parkjainak, közterületeinek a gondozása, programokkal való megtöltése szerepel, viszont mivel az alapítók egy része a környéken lakik, így tevékenységük nagyrészt a Kőbánya Parkra koncentrálódik. Működik itt egy másik egyesület is, a Pécsi Parkgaléria Egyesület, továbbá sportfoglalkozásokat szervező alapítvány, illetve hagyományőrző egyesület is tevékenykedik a lakóterületen. Ezen a településrészen valóban az a legnagyobb gond, hogy nincs közösségi tér, s kialakítására nem is igazán van lehetőség.

Érdekes a városrészben a Csillagvirág utcában elhelyezkedő játszótér szerepe. A környékre sok fiatal családos települt, s belőlük közösség formálódott a mellettük levő eléggé lepusztult játszótér kapcsán. Néhány éve megkerestek, hogy tudnánk-e fejleszteni. Támogattam a kezdeményezést, s

más támogatást is igyekeztem megszerezni. Emellett az ott élők, akik használják a játszóteret, ők is sokat tettek a felújítás érdekében. Az emberek között kialakult kapcsolat jelenleg már túlmutat a játszótér szépítésén. A napokban beszéltem egy helybélivel, aki elmondta, hogy ott gyakorlatilag kialakult egy komoly közösségi élet. Azok a szülők, akik leviszik a gyerekeket játszani, rendszeresen találkoznak, sőt már programokat, kirándulásokat is szerveznek, rendszeres rendezvényeik vannak. Fontosnak tartom az ilyen-önszerveződő csoportok támogatását is.

Milyen meghatározó közösségi folyamatokat fejlesztene szívesen a városra és a városrészre vonatkozóan?

Városi szinten meghatározó közösségfejlesztő erőt képeznek a fesztiválok, nagyobb kulturális rendezvények. Én úgy látom, hogy e tekintetben az igényhez mérten túlkínálat van Pécsett. A kulturális intézmények, cégek vezetőivel gyakran beszélgetünk, s többségünk egyetért abban, hogy a kevesebb, lehet, több lenne. Például fesztiválok esetében néhányat ki kellene emelni, hangsúlyossá tenni. A POSZT-nak, Pécsi Napoknak itt mindenképpen hagyománya van, az új fesztiválok közül pedig a Fényfesztivál talán az, amelyik a legnagyobb tömeget tudja megmozgatni. Itt Pécsett, szinte minden nap történik valami, az emberek mégis azt mondják, hogy nincs semmi program. Én ezt nem a reklám hiányának tudom be, hiszen egy csomó kiadvány, szóróanyag van, inkább annak, hogy annyi rendezvény van, hogy az emberek ingerküszöbét ez már nem üti meg. Fontosabb lenne szerintem a nagy rendezvényeknek a kiemelése.

Más kérdés a peremvidékek és a különböző városrészek közösségszervezési folyamatai. Úgy gondolom, hogy ezek a szerveződések bizonyos városrészekben (Kertváros, Uránváros, Keleti városrész egyes részei) nagyon jól elindultak, gazdag közösségfejlesztő programok vannak, viszont sok helyütt, köztük a város nyugati részein ez nehezebben megy. Ez talán abból is ered, hogy a terület nem képez egy lakóközösséget. Több közösségi program jobban megerősítené az ott szerveződő közösségeket. Jó lenne felélesztení a pár éve megvalósult szomszédünnepeket, hiszen az elindíthat olyan folyamatokat, ami aztán komolyabb közösségi akciókhoz vezethet. Azokon a területeken, ahol kisebb a közösségi aktivitás, az látszik, hogy inkább csak egy-egy akcióra lehet az embereket összehívni. Azon pontok feltárását gondolom fontosnak, ami mentén közösségeket lehet építeni, fejleszteni. S ahogy a fenti példa mutatja, e pont lehet akár a Csillagvirág utcai játszótér is.

Fenyősi Erika

Pécsi Jurisics Utcai Általános Iskola
pedagógus

Mit jelent Önnek pécsinek lenni?

Barcson születtem, de ma már pécsinek, belvárosinak tartom magam. Nyolcadik osztály után költöztem el Barcsról, középiskolás korom óta élek a városban. Kollégistaként az Apáca utcában laktam, s a Leőwey Klára Gimnáziumban tanultam. Pécsett végeztem az egyetemet, majd itt kaptam munkát, itt lett saját lakásom. Nem szerettem volna eljönni Barcsról, de abban az időben nem működött ott gimnázium, csak vízügyi és erdészeti szakközépiskola volt. Nem szerettem volna egyik területen sem tanulni ezek közül. Megviselt a családi közegből való kiszakadás, nehezebb volt a kapcsolattartás akkor, de végül megszerettem a várost. Színházbérletem volt, moziba jártunk, az összes múzeumot meglátogattam, sokat kirándultunk a Mecsekben. A kulturális irányultságú érdeklődésem, s a pécsi lehetőségek átbillentettek az elszakadás holtpontján, bár minden hétvégén hazamentem, meglátogattam a szüleimet.

A Belvároshoz kötődöm. Nincs autóm, így sokat sétálok, jól ismerem szinte minden zegzugát. A régi városfalon belüli részt nagyon szeretem. A Belső városrész amiatt is ismert ennyire számomra, mert különböző helytörténeti versenyek kapcsán feladatlapok segítségével felderítettük a Belváros rejtett zugait. Talán emiatt is szerettem meg annyira. Egy másik városrész, amit jól ismerek, a munkahelyem környéke, hiszen a napom nagy részét itt töltöm. Sok személyes kapcsolat fűz ide. Ez az a két terület, ahol otthon érzem magam. A város távolabbi részeit annyira nem ismerem, talán még a Szigeti városrészt említeném, ahol tájékozottabb vagyok. Ami teljesen idegen terep számomra, az a Komlói út környéke. Ez a városrész teljesen kiesik nekem. A Zsolnay Negyedig megyek el nagyjából, ha a város keleti irányát nézzük. A Budai Vám után még nem is nagyon jártam.

Mit szeret a leginkább a Rét utca környékén?

Társasházban lakom, amihez van egy saját kis udvarrész is. Nagyon szeretem, hogy mindent könnyen elérek az otthonomtól. A vasútállomás és a buszpályaudvar is közel van, ha utaznom kell. Ha színházba vagy a Kodály Központba, a Tudásközpontba szeretnék elmenni, e helyek akkor gond nélkül megközelíthetők, s este, a színházi előadást követően is biztonságban hazamegyek. Ami zavaró egy kicsit, hogy rendkívül meleg van nyáron. Hosszú ideig a nyarakat, az iskolai nyáriszünetet nem a városban töltöttem. A szüleim vidéken éltek, egy nagyon zöldes, kellemes családi házban. A munka és a pihenés fizikailag is külön vált, más helyen éltem meg ezeket az élményeket. Az utolsó három nyarat azonban már Pécsett töltöttem és megtapasztaltam, hogy a városban a nyári hőmérsékletek sokkal elviselhetetlenebbek, mint a Dráva partján. Ma már édesanyám is Pécsen él, a közelemben, így gyakran találkozhatunk. Igyekszem mindenben a segítségére lenni. Szerencsére aktív életét él.

Az iskolának kultúrateremtő szerepe van. Hogyan tud a Pécsi Jurisics Utcai Általános Iskola hozzájárulni a helyi közösség aktivitásának felélesztéséhez? Milyen programokat szerveznek, amelyekkel megszólítják és egyben bevonják a környéken élő lakosságot is?

A Jurisics Utcai Általános Iskola 300 fő körüli tanulói létszámmal működik, kis, családias iskola más oktatási intézményekhez képest. Gyakorlatilag mindenki ismer mindenkit. Sok olyan iskolai program van, amire próbáljuk becsalogatni a szülőket, nagyszülőket és a helyi lakosokat is. Ezek egyike a Jurisics Akadémia, melynek indításában kezdeményezően részt vállaltam. Tizedik éve működik, és egy teljesen nyitott program. Mára kibővült, tartalmilag gazdagodott: először csak a felsős gyerekeket hívtuk meg, aztán annyira népszerűvé vált, hogy a kisebbek, a 3. és 4. osztályosok is bekapcsolódtak. Időközben a diákkonferenciának született egy Ifjúsági Akadémia változata, amit a szomszédos MTA-székházban rendezünk meg. Ezekre a programokra a gyerekek meghívhatják a barátaikat, az edzőjüket, a zenetanárukat, a szüleiket, a nagyszüleiket, mindenkit, akit szívesen látnak. Ezek az események általában hétköznap, oktatási időben zajlanak, rugalmasan próbáljuk szervezni, ha csak egy órára tud eljönni a szülő a munkahelyéről, akkor abban az időpontban láthassa a gyermekének az előadását. Az MTA-székházban évente kétszer rendezünk programot, ahol nagyon szívesen látnak bennünket, termet biztosítanak a sűrű elfoglaltságuk mellett. Minden alkalommal megtisztel minket az Akadémia elnöke, köszönti a kis előadókat, védnök szerepben támogatja munkánkat. Az előadó fiúk sokszor először öltenek öltönyt, viselnek nyakkendőt, nagyon ünnepi az esemény.

Májusban vagy júniusban tartjuk a majálist vagy juniálist, amely egy nagy szabadtéri program az iskolaudvarban. A diákok szereplését követően, légvár, játszóház, kézműves foglalkozás, állatsimogató, kisvonatos utazás várja a gyerekeket. A szülők ötletei és segítsége alapján tudjuk bevonni a közreműködőket. Ide a lakosság is szeretettel jön.

Márton napkor ősz búcsúztatót tartunk, amikor az alsósok műsorral készülnek és el is hagyják az iskola épületét, lampionnal vonulnak az utcán a házak között. Ez már hagyománnyá vált, ismerik a környéken élők.

Milyen módon próbálják megszólítani a szülőket, lakosokat?

Akikkel van személyes kötődésünk, azokat sokkal könnyebb megszólítani. A kisgyerekeket kísérik a szülők az iskolába, így velük napi szintű kapcsolatban vagyunk. Könnyű „bevonzani, megnyerni” őket, a feladat nehézsége inkább abban rejlik, hogy meg is tartsuk az érdeklődésüket, elérjük, hogy ha már felsős a gyerek vagy elhagyta az iskolát, utána is visszajöjjenek a programokra. A környéken élő szülők megszólíthatók, motiválhatók.

A célterület jellemzően lakóövezet, rendkívül kevés közösségi térrel. Ennek megfelelően kevés az aktívan működő civil szervezet. Próbálja az iskola programokkal, eseményekkel pótolni a hiányt? Keresik a kapcsolatot, az együttműködést más szervezetekkel?

Az Összefogás Bárányteto Kőbányaparkért Egyesületről tudunk, akik saját lehetőségeikhez mérten, néhány lelkes ember összefogásával próbálják a közösséget összekovácsolni, de azt látom, hogy nem sokan mozdulnak meg. Kapcsolatunk van a Pécsi Jótékony Nőegylettel. A szervezet elnökének gyermekei az iskolánkba jártak és megszólítottak bennünket, hogy a „Nekem nincs ebédem" támogatási programban vegyünk részt. Kezdeményezésük eredményeként olyan gyerekek kaphatnak ingyenes iskolai étkeztetést, akik az állami szociális hálóból kimaradnak, de élethelyzetük okán társadalmi támogatásra szorulnak. Akiknek a sorsára csak a személyes kapcsolatok útján derül fény.

2017-ben „Bonis Bona – A nemzet tehetségeiért" díjban részesült. Mi motiválja, hogy közösségi szerepet vállaljon és kiemelkedően aktív tagja legyen a pedagógiai közösségnek?

Szeretek mindig egy kicsit újba belevágni, elkerülni a szürkeséget és kilépni az iskola falai közül. Először felnőtteket, pedagógus jelölteket mentoráltam, most egy újabb területen mozgok, tutorként tevékenykedem. Egy országos hálózat tagjaként megyei tehetségígéretek felkutatása és segítése a teendőm. A lehetőségeket keresem, mentorokat kérek fel tutoráltjaim támogatására. Saját diákjaim nem lehetnek tutoráltjaim, de ők is bevonásra kerülhetnek a fejlesztő programba, ezáltal is kitágítva a lehetőségeinket.

Megmozgatni egy lakóközösséget talán nyugdíjas pedagógusokkal lehetne a legjobban, akik a tevékeny létből, a „pörgősebb" életvitelből kiszakadnak, de megvan az intellektus, az igény, amivel lehetne tudást átadni. Ők nincsenek szerintem megszólítva, megmozgatva. Az iskola környékén, ha lenne valami kultúrkör, baráti társaság, akkor tudna szerveződni az önkéntesség is. Az iskolában is volt egy kezdeményezés, a Nagyi program, amiben olyan nagymamák vettek részt, akiknek már kirepült az unokájuk, de segíteni szerettek volna, hazakísértek vagy korrepetáltak egy kisdiákot. A generációk közötti híd megtalálása érték. Fontosnak és hasznosnak érezheti magát az idősebb ember is. Senior Akadémia is szervezhető lenne az Akadémián, sok az idős lakos a környéken, akik előadóként, és közösségként is szóba jöhetnének.

Tagja valamilyen civil közösségnek?

Nem áll messze tőlem, de nem vagyok jelenleg tagja egyik szervezetnek sem. Segítőként, önkéntesként, szívügyből, nem a munkakörömhöz kapcsolódóan szívesen vállalok ilyen teendőket. Ha lesz még erőm nyugdíjasként, akkor aktív leszek ebben az önkéntes szférában. A gimnazisták tanrendjébe bevezetett kötelező társadalmi tevékenységet jó ötletnek tartom, bár sokan ellene vannak. Ezzel is van kapcsolatom, mert az Akadémiára visszahívom a volt diákjainkat. Emellett van olyan iskola, akikkel szerződtünk és elfogadják önkéntes munkaként, hogy jönnek a tanulók kisebb társaikat felkészíteni és mentorálni. Aki olyan önkéntes munkát végez, amit nem kényszerként fog fel, hanem

megtalálja benne önmagát, jól is érzi magát, rákap az ízére, s egész életében fog önkénteskedni.

Minden évben csatlakozunk az „Öltözz pirosba” megmozduláshoz, a Dóri Ház támogatására. Az összegyűjtött pénzösszeget a gyermekhospice háznak adományozzuk. Ezzel is megtanítjuk a diákjainknak, hogy mindenki tud segíteni egy csoki árának hozzáadásával, hogy minden számít egy jó ügy érdekében. A karácsonyi cipősdoboz akciónkkal is arra tanítjuk a gyerekeket, hogy a már nem használt játékaiknak más gyerek nagyon fog örülni. Értékeket tudunk átadni ezzel.

Napjainkban miben látja a városrész közösségi aktivitásának titkát vagy esetlegesen a hiányát?

Egy közösség egy jó ügyért megmozdítható, jó programokkal előhívható. Olyan cél kell, ami az adott közeg hasznára válik, segíti. Például, ha felújítják a játszóteret, akkor oda a kismamák, családok kimehetnek játszani. A helyi problémákra érzékenyebbek az emberek. Jó lenne, ha lenne a városrészben közösségi tér, mert az iskola nem pont az, zártabb egy művelődési háznál, oktatási célokra épült. Az iskola jogelődjét, a Petőfi házat is kialakíthatnák közösségi térnek. A régi pécsi városrészekben megvannak a kultúrházak, de ez a rész fiatalabb, a Mecsek oldalra felkúszó ingatlanok építése folyamatos, itt nem alakult ki identitás. A Belvároshoz húznak az emberek. A lakóövezetbe nem terveztek közösségi teret és parkokat, zöld területeket, az MTA-Székház nagy kertje pedig nem látogatható szabadon.

Dr. Juhász Gábor

Pécsi Tudományegyetem, Társadalmi Kapcsolatok Intézete, Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszék, egyetemi docens

Mit jelent számára pécsi lakosnak lenni?

Évtizedek óta élek Pécsett, noha hosszabb-rövidebb időszakokat a városon kívül is eltöltöttem. Egyfelől volt időm megismerni a várost jellemző feltételeket, lehetőségeket és viszonyokat, volt lehetőségem alkalmazkodni hozzájuk, azaz, ha lehet mondani, „pécsivé" váltam. Másfelől itt élek a feleségemmel, a gyermekeimmel, itt élnek a szüleim, a testvérem családja, a legrégebbi barátaim, ismerőseim. Pécs tehát átvitt értelemben az otthonom, amelyhez a legerősebb szálakkal kötődök. Pécs az „ismerős" közeg, amely egyfajta biztonságot nyújt.

Mit jelent az Ön számára itt élni, milyen pozitívumai és árnyoldalai vannak az itteni életnek?

A város hosszú évtizedek alatt nem tudott megoldani bizonyos problémákat. Pécs szerkezeti és fejlődési egyenetlenségeiből adódó anomáliákról beszélek, amelyek néhanapján megkeserítik az itt lakók életét.

Ahogy utaltam is rá, egy egykori iparvárosból próbálunk modern európai várossá fejlődni. Ez egy hosszú folyamat, az egykori szocializmusból megörökölt ipari városi múlt jegyeivel való „leszámolás" évtizedeket vesz igénybe. Ami itt gyakorlatilag tehát előttünk áll, az egy olyan városfejlesztési koncepciónak való elégtétel, egy olyan stratégiai jelentőséggel bíró folyamat, amelynek révén folyamatosan karbantartjuk, de meg is újítjuk a várost. Ez a folyamat az iparvárosi múlttal, örökséggel való szakítást fémjelzi, és egy élhetőbb – a szónak nem csak esztétikai, hanem szociális és gazdasági értelemben vett jelentését egyszerre véve – város kialakítására irányul. Ahogy említettem, ehhez azonban évtizedek kellenek.

Ha lehetősége lenne rá, min változtatna a lakó- és munkakörnyezetében, és miképpen tenné ezt?

Az infrastruktúra fejlesztése, fejlődése az egyik legfontosabb kihívás. Ehhez kapcsolódik a nemzetközi hatás elsősorban az egyetem „nemzetköziesedése" révén. Az egyetemen több mint 70 országból fogadunk hallgatókat, rendkívül színessé, multikulturálissá vált a szociális közeg a városban ez által. Ebben a folyamatosan változó szociális környezetben nagyon sokféle igény jelenik meg. A nemzetközi hallgatóság többsége már az a generáció, amelyik bármelyik országból is származzon, tulajdonképpen ugyanannak a globális kultúrának a gyermeke, akik csaknem ugyanazon szükségletekkel bírnak.

Nekünk az említett nemzetköziesedéshez és a globalizációs folyamatokhoz is alkalmazkodnunk kell, amikor a városfejlesztésről beszélünk, nemcsak a szolgáltatásokban, hanem az alapinfrastruktúra

tekintetében is. Az egyetem a Modern Városok Program keretében mintázza ezt a folyamatot. A nemzetközi trendhez való felzárkózást, alkalmazkodást a városnak is követnie kell tehát.

Az elmondottak fényében nem hanyagolható el a hazai közösségek fejlesztése. Túl azon, hogy nemzetköziesedünk, szükség van arra, hogy ne felejtsük el a saját hagyományainkat, értékeinket, kulturális, szociális identitásunkat. Nagyon fontos, hogy a globális nemzetközi hatásokkal szemben, és azok mellett is, nekünk egyre nagyobb figyelmet és energiát kell fordítani arra, hogy megtartsuk a saját értékeinket, ápoljuk a nemzeti értékeket, hagyományokat.

Ez a közösségfejlesztés módszereivel érhető el leginkább. A mikroközösségek fejlesztésével, különböző célcsoportok programjainak támogatásával vagyunk képesek az említett célokat elérni. A város egy igazi kulturális és szellemi bázis, hihetetlen mértékű történelmi kulturális örökséggel. Van miből meríteni, de ezeket az értékeket fel is kell tudni mutatni. Az értékfelmutatás és értékátadás, a hagyományok, szokások, magatartások továbbvitele rendkívül fontos igény, erre egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk a nemzetköziesedés miatt. Nem szorulhatunk kisebbségbe a saját kultúránkban, a saját hazánkban.

Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

Nagyon nehéz rövid idő alatt jelentős változásokat elérni. Pécsben, mint sokszínű, jelentős kulturális és történeti értékekkel rendelkező városban, komoly fejlődési potenciál lakozik. A pozitív irányú változások generálásához a városlakók mikroközösségeinek dinamizálását, a város „fejlesztésébe" való intenzívebb bevonását, az ezt szolgáló közösségfejlesztő akciókat támogatnám elsősorban.

Mindenkinek a saját mikroközösségén belül, ahol saját magát definiálni tudja, a saját identitása alapján meg kell tenni azt a legkisebb lépést, ami lehetőségként adott. Tehát ha egy lakóközösségről beszélünk vagy egy családról, akár egy munkahelyről vagy egy szomszédságról, arra kell törekedni, hogy az emberek közti együttműködés, összefogás különböző helyzetek, problémák megoldása terén nagyobb koherenciát mutasson. Arra szeretnék visszautalni, hogy új típusú jelenségekkel kell szembenéznünk. Az új problémákkal kapcsolatban felmerülő nehézségeket csak akkor tudjuk kezelni és leküzdeni, ha a mikroközösségeket megerősítjük. Itt megint csak az értékek és hagyományok felmutatására, ezeken keresztül bevált példák, megoldásmódok átadására és a mikroközösségek érdekképviseletének megszervezésére gondolok elsősorban. Ezt mindenképpen nagyobb mértékben érdemes támogatni, ki kell tágítani ezt a dimenziót Kárpát-medencei szintre is. A Kárpát-medencei magyarság rendkívül jelentős szerepet játszik a magyarság életében, tehát a Kárpát-medencei magyar–magyar kapcsolatokat erősíteni kell, így például testvérvárosok, testvérközösségek fejlesztésében közreműködve lehet hozzájárulni a változások abszolválásához.

Az említett változáshoz mi úgy tudunk hozzájárulni, hogy például - többek között – társadalmi változásokat vizsgáló kutatóközpontokat működtetünk itt, a Pécsi Tudományegyetemen. Az egyik ilyen kutatóközpontnak én vagyok a vezetője, amely tevékenységében Kárpát-medencei vetületekben is

vizsgálja a szociális gazdaság társadalmi integrációt eredményező hatásait és lehetőségeit, illetve a társadalmi felzárkózással kapcsolatos közös kooperációkat folytat. Az egyes területeken fontossá váló közösségeket dinamizáljuk azzal, hogy bevonjuk őket adott kutatási projektek keretei közé, és a forrásainkat – többek között - arra használjuk fel, hogy a közösségi kapcsolatokat erősítsük. Nem csak szakmai kapcsolatokról van szó, nem csak tudományos kooperációkról, hanem kulturális értelemben vett együttműködésről magyar és magyar között.

Mikor és milyen módon kezdett bekapcsolódni a városrész közösségi életébe?

Ahol jelenleg élek, az a Damjanich–Jurisics lakóövezet. Ez számomra régtől fogva ismert terület, a Pécsi Jurisics Utcai Általános Iskolába jártam. Ennek a városrésznek az az egyik sajátossága, hogy viszonylag mélyen be vagyunk csatornázva a Belvárosba. A mikroközösségek, amelyek a területen élnek, inkább lakóközösségek. Ez a városrész tehát inkább egy lakóövezet funkcionálisan, viszont az egyetem révén megjelennek benne például külföldi hallgatók is a nemrég átadott kollégiumban vagy az egykori Hotel Hunyorban, ami jelenleg szintén egyetemi szálláshelyeket kínál külföldi hallgatóknak. Ugyancsak megjelennek a hamarosan megnyíló nemzetközi oktatási centrumban egyetemi kollégák is, nem is beszélve a Műszaki és Informatikai Karról, amely ugyancsak jelentős mértékben fejlődik, s új funkciókkal gazdagítja az övezetet. Nem kizárólag lakóövezetről van tehát szó, hanem egyre inkább oktatási funkciót képviselő környezetről is. A lakóövezet is egyre színesebbé válik tehát: egyre több funkciót képvisel, egyre több szereplő jelenik meg benne különböző érdekekkel, szándékokkal, motivációkkal. Nagyon fontos, hogy az a fajta integritás és koherencia, ami kialakulófélben van, illetve folyamatosan változik is, lehetőséget teremtsen arra, hogy az új típusú mikroközösségek is megjelenjenek és be tudjanak kapcsolódni a városfejlesztési kísérletekbe, akciókba. Kooperációs példaként említhetjük azt is, amikor mi, mint lakóközösség - ez több társasházat és családi házat jelent -, megpróbáljuk életben tartani a lokalitás centrumban működő vállalkozásokat. Ilyen az élelmiszerbolttal való együttműködés: azért is vásárolunk náluk akár drágábban is, hogy meg tudjanak maradni helyben, mert úgy kezeljük őket, mint a lokalitás fontos részét. Cserébe elvárjuk, hogy támogassanak minket a közösség részeként azzal, hogy például olyan termékeket is árusítsanak, amelyeket kimondottan a helyi lakóközösség igényel. Ezek a mikroközösség-szintű kooperációk jelentős hozadékkal járnak, feltétlenül megtérülnek, nem elsősorban anyagi, hanem társadalmi szempontból.

Milyen programokra, rendezvényekre emlékszik?

Csaknem közvetlenül a Belvároshoz tartozunk, a Damjanich utcán és a Barbakánon keresztül össze vagyunk kötve a Belvárossal, ahol a korábbiakban is rendkívül gazdag közösségi élet volt jellemző, ahogy jelenleg is.

Ezt a városrészt, mint lakóövezetet a közelmúltban egy konszolidált helyzet jellemezte. Ebben a városrészben nem voltak külön programok, hacsak nem a belvárosi programokra gondolunk. Hiszen egy karnyújtásnyira van a Belváros.

A Belváros olyan mértékben jelent közösségi programokon való részvételt, hogy szerintem egy kicsit el is kényelmesedett a többi lakóövezet, hiszen a Belváros kiszolgálja a közelben lakókat. A Zsolnay Fényfesztivál például olyan sok látogatót vonzott, hogy a parkoló autók sora a Jurisics–Damjanich utca kereszteződéséig tartott, mert nem volt hol megállni. Ezek a programok a külterületekről is bevonzzák az embereket, és azt gondolom, hogy nagyon pozitív, hogy a városvezetés és a városvezetéssel együttműködők gondoskodnak arról, hogy Pécs kulturális értelemben vett vezető szerepét megtartsa, hisz a legtöbb program közösségi kulturális program. Természetesen nagyon fontosak az egyéb programok is, például a sporttal, szabadidővel kapcsolatos rendezvények. Ezek ugyanolyan fontos részét képezik az életnek és ezek is karnyújtásnyira vannak.

Mi tette vonzóvá a rendezvényeket a lakosság számára?

Populáris, nem rossz értelemben, de inkább a tömegigényeknek megfelelő rendezvényekről van szó elsősorban, amelyek mellett folyamatosan megjelennek egyedi értékeket felmutató, egyedi igényeket is kielégítő programok.

Megvalósult valamilyen népi szokáshoz, foglalkozáshoz, ünnephez kapcsolódó összejövetel?

Korábban, főleg a Káptalan utcában tartott kézműves, illetve kirakodó vásárok, szabadtéri színpadi rendezvények nagyobb mértékben tettek eleget a népi hagyományok ápolásának. Sajnos ez szerintem visszaszorulóban van.

Milyen közösségi szerveződések működtek, működnek városrészben?

A közösségi szerveződések a korábbiakban rendkívüli módon átalakultak. Ma egy óriási kihívást jelent, hogy a közösségi média rendkívüli módon magához vonzza az egyéneket és nem ad lehetőséget rá, hogy spontán, szabadon szerveződjenek az emberi közösségek. Érdemes lenne tudatosítani az emberekben, hogy miért fontosak az emberi kapcsolatok, a face-to-face viszonylatok, milyen lehetőség rejlik ezekben. Óvodáskortól kezdve, a szocializáció különböző színterein, folyamataiban kell motiválni, biztatni a gyerekeket arra, hogy minél több interperszonális kapcsolatba kerüljenek és ne fordítsanak 5–6 órát naponta a közösségi médiával való elfoglaltságra, mert ez gyakorlatilag károsítja azt a fajta képességet, amelyet úgy nevezünk, hogy társas kompetencia.

Ebben a tekintetben szintén kapcsolódva az elmondottakhoz, a közösségfejlesztés, közösségszervezés az elsődleges prioritás, s itt a közösségfejlesztés nevelő-oktató hatására, társas funkciójára is gondolok.

Azt tudom mondani, hogy korábban más körülmények között zajlott a közösségek szervezése. Ma sokkal több lehetőségünk van, hogy ténylegesen politikamentesen közösségi, civil életet éljünk. Ösztönözném, hogy az informális csoportokból formális közösségek váljanak, tehát a lakóközösségek alakuljanak egyesületté például. Ilyenek lehetnek a városszépítő akciókat bonyolító közösségi formá-

ciók. Ezek anno politikailag voltak megszervezve, vagy a politika irányítása alatt álltak, mára sokkal több kellene ebből, csak más keretek között.

Köthető volt-e személyhez a szervezet? Ki tudta mozgatni a szervezetet? Kiemelne valakit?

Nyilvánvaló, hogy mindig szükség van karizmatikus, tenni akaró egyénekre, akik képesek befolyásolni a többieket is. Kell néhány mértékadó személy, akik rá tudnak venni másokat, hogy közös célok érdekében tevékenykedjenek.

Ezt tanítjuk az egyetemen is, hisz van olyan szak, hogy közösségszervező. Kimondottan a lokalitás keretein belül a közösségek szervezését végző szakember gyakorlatilag akár minden városrészben elkelne. Ez a szakember a célcsoportok tekintetében irányadó magatartással bír, és képes lenne befolyásolni az egyéneket, csoportokat, közösségeket, formális és informális szerveződéseket pozitív értelemben, hogy más szerveződésekkel kölcsönösen együttműködjenek. Tehát szervezethez, szerveződéshez is kell kötni ezt a személyt, aki dinamizálni is tudja a közösséget. A helyi közösségi aktivitásnak ez a titka.

Miben látja a helyi közösség aktivitásának titkát/az aktivitás hiányát?

Ma nagyon nehéz bárkit „megmozgatni", „elvonni" a figyelmét a közösségi média nyújtotta lehetőségektől. Érezhetően visszaszorult a közösségi aktivitás. Közösségszervezők, közösségfejlesztők kellenek, hogy kitalálják a mai kor elvárásainak megfelelő, közösségi aktivitást ténylegesen serkentő motivációkat, amelyeket fel is kell kelteniük. Fontos, hogy el tudják érni a mikroközösségeket, s akik aktivizálva élővé, dinamikussá tegyék a közösségi dimenziót, létet.

Dr. Majdán János

Pécsi Tudományegyetem
Egyetemi docens

Köszönjük, hogy elfogadta a felkérésünket. Mit jelent Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Nem vagyok tüke pécsi, a munkahely miatt kerültünk ide a feleségemmel 1979-ben. A tanárképző főiskola hirdetett állásokat, melynek egyikét sikerült elnyernem. Az ideköltözésünk utáni, és az 1984-1992 közötti időszakot leszámítva mindig a Szigeti-, illetve Nyugat- Mecsek városrészben laktunk. Egerből kerültünk ide, ami akkor 60 ezer fős lakossággal rendelkezett. A mentalitás, az emberek hozzáállása más volt itt, az egriek inkább bezárkózóbbak, míg Pécs egy befogadó város. Ide költözésünk után egyik közeli ismerősünk mondta, hogy Pécs egy nagyon könnyen befogadó város, viszont nagyon könnyen el is enged. Az eltelt 40 évben gyökeret eresztettünk a párommal és azt mondhatom, olyanok vagyunk, akik szeretnek mindent ismerni a környezetükben. Rengeteget sétáltunk a szabadtéren, melynek köszönhetően nagyon jól megismertem a várost. Merem mondani, hogy jobban ismerem, mint egy-két tüke pécsi. A szakmámból eredendően is sok ismeretre tettem szert, illetve azért is, mert a páromnak a településföldrajz a szakterülete.

Mit jelent az Ön számára itt élni, milyen pozitív és árnyoldalai vannak az itteni életnek?

Itt akartunk élni, aminek fő oka, hogy a munkahelyünk itt található. A malomvölgyi lakásunknál nagyon jó volt a környezet, viszont messze esett a munkahelytől. A buszközlekedés nem volt ennyire kiépítve. Az 55-ös buszjárat például az itteni dolgozók, civilek hosszú munkájának, összefogásának köszönhetően indult el. A legfontosabb számomra e városrészben élve, hogy a munkahelyem és a lakóhelyem közel van egymáshoz, s szinte minden gyalog is elérhető. Amikor gyökeret eresztettünk és visszaköltöztünk 1992-ben, nagy szerencsénk volt a közösségi élettel. Egy nagyon erős közösségbe csöppentünk. Az otthoni és a munkahelyi közösség egy és ugyanaz volt. Többnyire Uránvárosból jött lakosokkal éltünk egy lépcsőházban. A lakótársak szinte mindegyike nyugdíjas volt. Ez a közösség nemcsak a lépcsőházakban, hanem a szomszéd házakban is működött, ezért hamar bekerültünk egy közösségi hullámba, és minden segítséget megkaptunk a beilleszkedéshez.

Ha lehetősége lenne rá, min változtatna a lakókörnyezetében, illetve munkavégzése helyszínén, a Szigeti városrészben? Miként tenné ezt?

Lakókörnyezetünkben sok olyan ember élt, aki valamilyen módon kötődött a Pécsi Tudományegyetemhez, ezáltal nagyon gyakran a közösségi színterünk az egyetem volt. Gyermeknapokon például a botanikus kertben tartottunk rendezvényt, ahova elvittük a lakóközösségben élő gyerekeket is. Az egyetem ilyen téren közösségi színtér, nem csak munkahely. Azt mondhatom, könnyű volt bekapcsolódni a közösségbe. Voltak olyan programok, ahol a futás, a séta került előtérbe, s erre lehetőség adódott a botanikus kertben.

Három futballozásra és kosárlabdázásra alkalmas nyitott helyszín van a környéken, ami jó kikapcsolódást nyújt a fiatalok számára, viszont a kisgyerekeknek nem alkalmas. A kisgyerekesek számára fontosnak gondolom valamilyen közösségi tér létrehozását. Szükség lenne egy szánkózó helyszínre is, illetve a Pollack uszoda mellett egy játszótérre, a Szliven étterem környékén egy közösségi térre, továbbá jó lenne egy kutyafuttató létesítése is.

A gyerekeknek minimum 3 új játszótérre lenne szükségük a városrészben, amely fellendítené a közösségi életet a fiatalok körében, hiszen a szülők, kisgyermekesek ide tudnák vinni a gyerekeiket, illetve ez találkozóhelyként is szolgálna. Ezáltal egyfajta közösség alakulna ki. A múltban a Hungária út és a Nagy Jenő utca közötti üres szakaszon sakkasztalok voltak kihelyezve, ahol többnyire idősebbek találkoztak, beszélgettek egymással, viszont mára ez már nem létezik. Ezen is változtatni kellene, padokat és sakkasztalokat kellene ismét kihelyezni.

A volt „magasház" helyén való üres telek hasznosítására lenne szükség, illetve fel is kellene mérni, hogy mire lenne igény annak a helyén. Fontos lenne, hogy ne központilag legyen eldöntve, hogy mire van szükség, hanem a városrészben élőket kérdezzék meg ezügyben. Az egyesületek és közösségek kevésbé tevékenykednek a városrészért.

Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

Úgy gondolom, hogy rengeteget dolgozom a közösségi életben. Mi a Szegfű utcában lakunk. Beszélgettem a lakosokkal és nagyon szeretnénk, hogy a tavasszal megrendezésre kerülő Helyi Közösségek Napja alkalmából nekünk is legyen egy utcai rendezvényünk. Ez nem feltétlenül egy bál lenne, de egy rendezvény felállításán dolgozunk. Ezt szeretném megvalósítani elsősorban.

Milyen közösségi programok valósultak meg a lakó-, illetve a munkahelyén? Milyen rendezvények megvalósításában vállalt aktív szerepet?

Amiben én aktívan részt vettem, vagy kezdeményező voltam a lakóhelyemen, az a munkámhoz köthető. Tíz éven keresztül csináltam a határon túli magyar tanárok továbbképzését. Ez itt zajlott a városrészben, itt volt a bázis, ami nagyon hasznos volt. Viszont ez nem mindenkihez, hanem bizonyos célcsoportokhoz tudott elérni. Aminek szervezője voltam még, azok olyan diákrendezvények, amibe a városrész is bekapcsolódott. Tartottunk szakesteket, amelyek során a hallgatókkal közösen bevontunk a közvetlen környezetünket is. Például Mária Terézia halála jubileumának alkalmából egy életkép előadást tartottunk a botanikus kertben, amelyet a környező utcák lakóival együtt csináltuk. Részt vettem a hallgatói rendezvényeken, egyes esetekben szerveztem is ilyeneket. A Pollack strandjának környékén tavaszi nagytakarítást is végeztünk régebben, illetve voltak tisztogatási akciók is, amire úgy gondolom, hogy szükséges volt a városrészben.

Mikor és milyen módon kezdett bekapcsolódni a városrész közösségi életébe?

1980 nyarától kapcsolódtunk be a városrészhez köthető különböző rendezvényekbe. Előfordult olyan, ami konkrét ügyekhez volt köthető, például a Rókus-lépcső parkosítása, emellett részt vettünk a botanikus kert szépítésében is. A munkahelyemen a Pécsi Tudományegyetem különböző programjaiba is bekapcsolódtunk egy-egy rendezvény alkalmával.

Melyik program volt a legemlékezetesebb az Ön számára, illetve melyikre emlékszik legszívesebben?

A legszívesebben a téli szánkózós programokra emlékszem, amely szervezetlenből lett szervezett program. Az emberek hétvégenként összeálltak és spontán versenyek is kialakultak. Ezeknek a programoknak olyan közösségkovácsoló erejük volt, hogy évről évre megvalósultak a múltban, több korosztályt is elértek. Véleményem szerint szükséges lenne ilyen jellegű programot is megvalósítani, amihez természetesen környezeti, időjárási feltételek is meg kell, hogy legyenek.

A szánkózós programokon kívül szívesen emlékszem vissza a parkosítási akcióinkra, a városszépítéssel foglalkozó eseményekre, illetve bármelyik programra, ami a botanikus kertben valósult meg.

Kik alkották e programok célközönségét? Más városrészből is jöttek emberek, vagy inkább a környék lakosságát szólították meg?

A legtöbb program spontán terv volt, ezért a résztvevők a városrész lakóiból jöttek össze. A másik, hogy az Alajos utcában működő művelődési központ sok programot szervezett, így egy farsangra vagy táncklubra, süteményvásárra más városrészből is tudtak jönni, bár inkább az itt élőket tudtuk elérni, maximum a Belváros nyugati részéről érkeztek érdeklődők.

Mennyire volt jellemző a népi hagyományok ápolása?

Nem mondhatni, hogy jellemző lett volna. A művelődési ház és a görögkatolikus lelkész részéről kerültek megrendezésre ilyen jellegű programok. Ezek alkalmával viszont nem helyi hagyományokról volt szó, hanem általánosakról, úgymint a farsang, a majális, vagy akár vallási programok. Amit érdemes megemlíteni, az a sörgyár nyitott programjai, amik nagyon fontosak voltak, hiszen nagy majálisokat rendeztek. A sörgyár egyfajta közösségszervező helyszínként működött, amelynek nagyon magas volt a vonzó ereje.

Fontos, hogy ez egy szőlőtermelő vidék volt régebben, ezért a Donátus környékén meg lehetne szervezni egy szüreti felvonulást. Ez lehetne a városrész specialitása is. Kifejezetten jó lenne a városrésznek, és biztos vagyok benne, hogy az egész városból lennének rá érdeklődők. A Pécsi Tudományegyetem Botanikus Kertjét is fel lehetne használni programokra, ahol akár lehetne fügefesztivál, amire a helyi fügetermelőket meg lehetne hívni és lehetne egy fügevásárt rendezi. A botanikus kert nyílt napján lehetne csinálni akár rózsametsző gyakorlatot, vagy rózsabemutatót. Ahogy a szőlészeti

kutatóintézet tart szőlőmetszési bemutatót, úgy lehetne rózsametszési rendezvényt is rendezni.

Fontosnak érzem, hogy a helyi egyesületek is rendezzenek külön programokat, így minél több embert érhetünk el a városrészben, illetve Pécs városában is.

Dr. Huszár Zsuzsanna

Magyar Környezeti Nevelés Egyesület
elnökségi tag

Köszönjük, hogy elfogadta felkérésünket. Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Amit nagyon szeretek megélni, az a gyalogos lét. Budapesten, ahol születtem, sokszor van egy diszkomfort érzése az embernek, például, hogy túl nagy a zsúfoltság vagy hogy rossz minőségű levegőt szív be. A jelenlegi munkahelyem a BTK, és gyakorlatilag a mindennapi munkahelyi környezetemnek számít az ott lévő egyetemi botanikus kert. Ettől ez fizikailag is egy olyan miliő, ahova szívesen jövök, s ahonnan hazafelé rendszeresen gyalog indulok el, más-más útvonalakon sétálva, gyakorlatilag a történelmi belvároson keresztül. Szó szerint nekem ez a levegős jelleg olyan mozgásra ad lehetőséget, amikor nincs bennem az az érzés, hogy menekülnék valahonnét. Ez nekem nagyon fontos tényező.

A volt férjem tősgyökeres pécsi, és amikor 20 évesen a menyasszonya lettem, akkor azt mondta, hogy ő nem hajlandó Budapestre jönni, mert nem szeretne máshol élni, mert nagyon szereti ezt a várost. Nekem ez akkor nagyon imponált, és persze jelezte a tartós kötődés képességét is. Komoly beavatást nyertem a férjem által a város és a régió történetébe, természeti és kulturális értékeinek megismerésébe. Minden hétvégén kirándultunk, először ketten, később a gyerekekkel. Ezek a kirándulások a családi életünk talán legjobb mozzanatai voltak, jó emlékek. Az utóbbi években már magamban is érzem azt, hogy tényleg ide tartozom, mert amikor egy hosszabb távollét után meglátom a vonatból a TV-tornyot, az megdobogtatja a szívemet. Ez elég vicces, mert nem gondoltam volna, hogy én is érezhetek majd egyszer úgy, mint a volt férjem fiatalon. Budapest egy akkora hely, hogy nem tud az ember az egész várossal azonosulni. Ahol éltem, oda természetesen van még egy erősebb érzelmi kötődésem, és ha Budapesten járok, akkor ellátogatok még olykor a régi lakóhelyem közelébe. Budapest túl nagy. Itt Pécsett a lépték az, ami tetszik és a sok-sok ismerős arc. Szinte mindig összefutok valakivel, aki már ismerős, vagy ha személyesen nem is, hát látásból az. Ez is hozzájárul ahhoz, hogy számomra van ennek a városnak egyfajta otthonossága. Az elmúlt évek azáltal erősítették meg a pécsiségemet, hogy eddig mindhárom unokánk ide született, ez az a város, ahol hétről-hétre láthatom cseperedni őket.

A pécsi identitásom egyik alkotóeleme a Botanikus Kert. Itt dolgozom—a munkahelyhez való kötődésem is meglehetősen erős. Bár a növényekhez nem értek, csodálatos dolog számomra, hogy minden nap itt lehetek. Ilyen indíttatásból az oktatói munkám során is igyekszem egy-egy csoportot legalább egy-egy alkalommal kivinni a kertbe. Legyen az bármilyen kurzus, megpróbálom egy-egy vonatkozását ebbe a környezetbe illesztve megvitatni a diákokkal. Eleinte meglepőnek találtam, hogy nagyon sok hallgató, sőt, a csoportjaimba járó hallgatók többsége ezeken az interaktívnak nevezhető, szabadtéri órákon jut el először odáig, hogy fizikailag bejárja a kertet. Az általánosnak tekinthető

térhasználat, úgy vélem, alapvetően funkcionális, tehát praktikus célokhoz praktikus útvonalak vezetnek, és az azon túl, pár lépéssel messzebb feltáruló világ nem magától értetődően lesz érdekes vagy bármiféle explorációs késztetést kiváltó. Bár szép szakmaközi együttműködéssel már készült egy általam szerkesztett kiadvány a kertről és pedagógiájáról, a jövőben a kertben található szobrok és lehetséges pedagógiai szerepük is előtérbe kerülne. Babayné Boronkai Erzsébet, kertvezető asszony segíteni szokta a munkánkat, szakmai javaslataira és együttműködésére mindig számíthattunk.

A munkahelyén kívül szívesen jár más városrészekben is? Vannak kedvenc helyei?

Nagyon élvezem, hogy nem monoton a saját közlekedésem itt a városban. A város bármely pontján dönthetek arról, hogy merre indulok, így a hazafelé vezető út mindig más lesz, az útvonalat nem érzem olyan kötött pályának. Korábban öt évig laktunk albérletben a Damjanich utcában, akkor fontossá vált számomra a Szent István tér közelsége, mivel a közeli játszótérre sokat jártam a gyerekekkel. Vannak újabban kedvenccé vált helyeim, például a Civil Közösségek Háza belső udvara, vagy a régi városfalon belül a Bazilika és a Kőtár fölött megnyitott terület. Nagyon szép a városnak ez a zöld jellege, a szűk utcákon belül, a házak közötti kis belső kertek. Ha a városban megtalálható tárgyak is szóba jönnek, akkor nagy kedvencem Rétfalvi Sándor millenniumi kapuja, ami a Bazilikához szervesült. Szerintem ez egy egészen elképesztő, világraszóló alkotás, a kiemelt ó- és újszövetségi jelenetek rendkívül izgalmas értelmezéseivel. Szóval, amikor a munkából elindulok gyalog hazafelé, akkor nem sok időbe telik, s olyan elbűvölve érzem magam, mint egy turista. Könnyű nekem, mert eléggé széles az érdeklődésem. Emellett a gyalogos megismerési mód bizonyos értelemben kontemplatív, ez egyfajta szemlélődő üzemmód, amire, úgy tűnik, szükségem van, és ami, szemben Budapesttel, itt számomra sokkal könnyebben megélhető. A fesztiválok is sokat tesznek hozzá ahhoz, hogy a helyiek is kicsit turistává váljanak, említhetem akár a hagyományos kirakodóvásárokat akár az újabb fesztiválokat, például a fényfesztiválokat. A Zsolnay Negyed is mint tér és épületegyüttes, bár a napi rutin útvonalamból kiesik, mégis odatartozik a kedvenc helyeim közé. Szívesen látogatom az Apolló Mozit, a filmjei nagyon sokat adnak számomra. Kedvenc helyeim közé tartozik még a Művészetek Háza, a Bóbita Bábszínház, a Márkus Színház. Be kell vallanom, hogy bár a gyerekeim rég felnőttek már, én még mindig járok bábszínházba, cirkuszba és állatkertbe is.

A programok sokszínűek, de az érdeklődés felkeltése talán manapság nehezebb. Az emberek habitusából adódóan nem mindenki aktivizálódik, az ingyenes programokhoz is alkalmas kommunikációs stratégiák kellenek. A mindennapi technikai eszközök, az internet és a közösségi oldalak világa nyilván befolyásolja, hogy milyen színtereken éljük meg az emberi kapcsolatainkat, hogyan tájékozódunk. Az új generációkban már más az igény, más van a zsigereikben, számukra más tapasztalási formák ismerősek és érvényesek, nem feltétlenül azok, amelyek még az én fiatalságomat jellemezték.

A budapesti programok mennyiségével összehasonlítva, itt számomra nincs szubjektív „túlkínálat", vagyis nem történik meg az, csak nagyon ritka esetben, hogy nehéz választanom a programok között. A helyi identitást talán az is erősíti, ha a „fontos dolgokról" való értesülés a közvetlen bekapcsolódás

lehetőségeivel is ki tud egészülni, ami visszavezet a lépték kérdéséhez. A másik oka, hogy jól érzem itt magam, az a folytonosság. A folytonosságot úgy értem, hogy ha belegondolok, itt lényegében azt az életstílust tudom tovább vinni, amit már középiskolás koromban kialakítottam magamnak, hiszen a filmművészet, a színház, a kiállítások és zene sokfélesége iránti kitartó érdeklődésemet a középiskolás éveim és az akkori budapesti lehetőségeim alapozták meg. Pécsett is színes a programok kínálata, és vannak események, amelyek kuriózumnak tekinthetők országos szinten is. Ilyen például a POSZT, a Bóbita vagy a Márkus Színház és felnőtt bábfesztiválok hagyománya, vagy a Kodály Központ néhány programja. Bizonyára sok olyan új program és hely van, amit magam nem, vagy csak kevéssé ismerek, mert alapvetően a fiatal korosztálynak szól, például a Nappali vagy a Csinos. De azért a múlt évben én is szívesen hallgattam a fiatalokkal együtt, pontosabban velük azonos helyeken a pécsi amatőr zenekarokat a Király utca „összes termeiben" meg a Traffikban. Meg is említeném itt például a Király utca „Újratöltve" programját, ami hozott egyfajta konstruktív megoldást a kiüresedésre. Több kulturális intézmény is beköltözött az utcába, és jó látni, hogy ezek némelyike tartósabban meg tudott telepedni, ezzel új arculatot adva a szebb napokat is látott sétálóutcának. Mindemellett több olyan kulturális intézmény megvetette a lábát a Király utcában, mint például az Animációs Stúdió, vagy újabban a nyomdatechnikai műhely. Ez a kreativitás, az efféle értékmentés és értékteremtés azonban a gazdasági téren tapasztalható súlyos tendenciákkal és negatív tünetekkel szemben kellett, hogy „jobb híján" létrejöjjön. Gazdaságilag elmaradott régió vagyunk hazai viszonylatban is, és ez óriási probléma. Ebben a helyzetben a pécsiség, a tradíció és a minőség képviseletében a város, úgy tűnik, sokféle kompromisszum és megalkuvás terepe is.

Ha Önnek személy szerint lenne rá lehetősége, min változtatna közvetlen lakókörnyezetében vagy a városban?

Több szervezetet támogatnék adományozás formájában, mert úgy gondolom, hogy nem feltétlenül csak állami fenntartásból kell, hogy működjenek, illetve számomra elfogadható gondolat az, hogy az a réteg, amelyik igényli az adott programokat, anyagilag is többet áldozzon rá. Megemlíteném a Művészetek és Irodalom Háza stabilitását, minőségét, a programjait és a vendégbarátságát, mely egy remek miliővel várja az odalátogatókat, és a nemrég nyugdíjba ment kedves munkatársa is egy intézmény volt a maga nemében, és igen, kellett társadalmi összefogás is hozzá, hogy a háznak ez a kulturális funkciója egyelőre így is maradhasson. A használók is felelősek az általuk fontosnak tartott intézményekért és fennmaradásukért. Az állampolgári felelősség és szerepvállalás kialakítása részben pedagógiai feladat, és bizonyára a saját házam táján, a tanárképzésben is lehetne ezért többet tenni.

Aztán, amit jó lenne itt Pécsett megvalósítani, amire, úgy tudom, kifejezett igény is van, az egy strand kialakítása helyben. Elérhető ugyan Harkány vagy Siklós, Sikonda, Hertelend, és nyilván kedvelt Orfű és Abaliget, de úgy tudom, a pécsi lakosság részéről is van erre vonatkozó igény.

Az Európa Kulturális Fővárosa programsorozat tervezése kapcsán és azóta is hiánynak érzem azt,

hogy a pécsi múzeumok állandó kiállításaihoz az iskolai osztályoknak felkínált múzeumpedagógia segédletek kidolgozása elmaradt, bár amikor a tervezés fázisában ötleteket és javaslatokat lehetett megfogalmazni, többen is javasoltuk. Idén, 2019-ben Csontváry-emlékév van, s bár a Csontváry itt a leglátogatottabb kiállítás, nincs önálló katalógusa, kiállításvezető vagy foglalkoztató füzete, múzeumpedagógiai feladatlapjai, illetve ilyeneket a napokban is hiába kerestem ott. Az időszaki kiállításokhoz nyilván nem lenne gazdaságos efféle kiadványozás, de az állandó kiállítások múzeumpedagógiája muzeológusok, kutatók, egyetemi és köznevelési szakemberek együttműködésével kidolgozható lenne.

Ön a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület tagja. Kérem mutassa be a szervezetet!

Az egyesületünk 1992-ben alakult, vagyis a környezeti nevelés hazai intézményesülése szempontjából úttörő időszakban. Ez egy környezeti neveléssel foglalkozó, budapesti székhelyű, közhasznú civil szervezet, amelynek helyi, vidéki csoportjai és tematikus szakcsoportjai is vannak. Az egyesületi munka célja a környezeti nevelést segítő, szemléletformáló módszertanok kidolgozása, szakmai és pedagógiai módszertani anyagok készítése, fordítása, terjesztése főleg pedagógusok számára. A környezettudatos életmód kialakításához, annak pedagógiájához és a fenntarthatósági célokhoz kapcsolódó továbbképzéseket, szakmai műhelykonferenciákat, városi sétákat, gyerektáboroztatást is szervezünk, kiadványozási tevékenységet is végzünk, tehát elég széles a célcsoportunk. Tagjaink számottevő önkéntes munkát végeznek. Céljaink megvalósítása érdekében folyamatosan pályázunk.

Az Egyesület Baranya Megyei Csoportjában szorosan együttműködünk a Mecsekerdő Zrt.-vel, más tagokon keresztül az egyetem néhány intézetével és tanszékével. Helyben iskolákkal, óvodákkal, családokkal van kapcsolatunk például a húsvétváró és karácsonyváró természetismereti és kézműves programok által, de az erdei iskola programok terén és az ehhez kapcsolódó módszertani fejlesztések terén is gazdag tapasztalataink és másokkal is megosztott jó gyakorlataink vannak. Van belső önképzési igényünk is, hiszen az újonnan felmerülő kérdések és problémák tőlünk is megújulást várnak. Évente más-más településen megszervezett országos találkozóink alkalmat is teremtenek a megújulásra. Egyik fontos eredményünknek tartjuk, hogy 21 évvel ezelőtt számos szervezet bevonásával kezdeményezői és koordinálói voltunk annak a munkának, amelynek eredményeként egy, a lakosság széles rétegeit célzó ajánláscsomagot, a „Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia" című kiadványunkat adhattuk ki. Egyik legfontosabb aktuális munkánk ennek az - időközben többször megújított - stratégiának az ismételt felülvizsgálata és korszerűsítése.

Milyen helyi programokon vesz részt az Egyesület?

Egy helyi programsorozat, amelyen az egyesületünk helyi csoportja is részt szokott venni, a Pécsi Tanuló Fesztivál. Erre is annak a szemléletnek a jegyében készítettünk programot, hogy a mindennapi környezetünkben sok dolog van, amire érdemes odafigyelni, amit érdemes felfedezni. Ilyen helyszín nemcsak a Botanikus Kert, hanem a város úgyszólván minden helyszíne lehet.

A Nyugat-Mecsek célterületen említette a Botanikus kert programlehetőségeit. Tudomása van további közösségi rendezvényekről, eseményekről?

A városi szervezésű rendezvényeket tudnám megemlíteni, de ezek inkább a belvárosra koncentrálódnak. Egyéb, alulról jövő kezdeményezésekről nincs tudomásom itt a városrészben, de bármi is van folyamatban, az első lépések mindig a személyes kapcsolatokból indulnak ki, és így valamilyen úton intézményesül egy terület, egy gondolat, egy törekvés.

Kalmár Péter

Magyar Tudományos Akadémia Területi Akadémiai Bizottság Titkársága, Pécsi Területi Bizottság Titkársága, titkárságvezető

Mikor és milyen módon kapcsolódott be a pécsi közösségi életbe?

Pécsett születtem és a szüleim is már ebben a városban töltötték gyermekkorukat. Így már eleve előnyösebb az embernek mindenféle kapcsolódási pontban, hiszen gyerekkorától kezdve úgy nő föl, hogy bizonyos közösségeknek a tagjává válik. Amit én kisgyerekként megéltem az az iskolarendszer és ahhoz kapcsolódó dolgok voltak. Ezen felül az én családom református vallású és hívő életet élő család volt mindig is. Ebből adódóan gyerekkorom óta benne találtam magam egy gyülekezetben, egy nagyszámú közösségben. Kiskoromtól kezdve nem állt távol tőlem ez az irányvonal. A felnőtt életemben pár évet pedagógusként is tevékenykedtem, bár ott más szemlélettel és más körökben, de ugyancsak közösségben találtam magam. Amikor családos lettem és megszülettek a gyermekeim, újabb közösségekbe kapcsolódtunk be, mint szülők. Nemcsak óvoda, iskola, hanem a lakóközösségeket érintő közösségek is kezdenek kialakulni. Ha már négy-öt kisgyerekes anyuka összejár, akkor a környéken van egy kis kohézió.

A munkám is kicsit olyan, hogy nem tudom kivonni magam a kulturális – tudományos közegből. Ezáltal munkahelyi kötelességem is, hogy kövessem a közösségi eseményeket, a helyi kisebb csoportosulások kezdeményezéseit. Nyitott szemmel járok és amennyire az időm engedi próbálok becsatlakozni a tevékenységekhez. Együtt nőttem fel ezzel a szemlélettel. Ez nem azt jelenti, hogy a mai napig is aktívan tudok részt venni a körülöttem lévő csoportosulásokban, de amikkel találkozom, azokkal próbálok azonosulni és nyilván próbálkozom építő jelleggel csatlakozni. Az időm végessége miatt az egyházi vonalon fejtek ki aktivitást, amelynek nagyon nagy szerepvállalása van a civil szféra felé. A vallás hazánkat tekintve mindig egy olyan erő az emberek életében, amit, ha nem is gyakorol, de ott van a hétköznapjaiban, van hívó szava. Ahol van egy gyülekezet, egy templom, egy közösség, az már egy kiinduló pont a találkozásra, a csoportok létrehozására, amiből helyi kis lokális kezdeményezés is elindulhat.

Jelenleg a Rigóderalja utcában él, családi házas környezetben. Mi jó és mi rossz az itteni életben?

A gyerekkori emlékeim nagyon dominánsak az életemben, fontosak számomra az akkori ingerek, élmények, ezekre támaszkodom. Családi házas környezetben nőttem fel a Hársfa utca környékén, az Erzsébettelepen, így a közeli Bártfa Utcai Általános Iskolában tanultam. Az akkori időben azon a részen még lehetőség volt nagyállat tartására. A nagyszüleim az Ormánságból származó parasztemberek voltak és amikor Pécsre kerültek, akkor azt az ott megélt életvitelt próbálták kicsiben megteremteni Pécsett is. Ettől nekem nagyon izgalmas gyermekkorom volt. Pécsiként, közel a Belvároshoz,

értelmiségi pedagógus szülőkkel, de egy falusias környezetben éltem. Megszerettem ezt a területet, szerves része a szűk Belváros peremkerületének, ideális lakóhelynek bizonyult. E városrészben sok a zöldövezet, csöndes, nyugodt, de mégis a szűkebb Belvároshoz nagyon közel helyezkedik el, akár gyalogosan is könnyen megközelíthető.

A közösség tagjának érzi magát Rigóderben?

Az emberek megélik a hétköznapokat a saját házukban, ami vagy kielégíti őket, vagy nem. Ha nem, akkor nem ott helyben próbálkoznak leginkább, hanem mozdulnak a Belváros irányába, az összvárosi lehetőségek felé, ami őket érdekli. Azt látom, hogy kint a lakóterületeken nehezebben mozdulnak, főleg az uránvárosi panelházas életemhez viszonyítottan. A családi házas rész még elszigeteltebb, ugyanis van saját zárt kertünk, ott jól elvagyunk. Esetleg köszöngetünk a szomszédoknak, de a tizedik szomszédot már csak arcról ismerjük.

A mi utcánk egy üdítő kivétel. Van egy nagyon jó kezdeményezés a zsákutcánk végén. Nagyon sok kisgyermekes család lakja ezt az utcát. Hasonló életkorú, értelmiségi életvitelű, szemléletű szülőkkel. Évente egy-két alkalommal összejön az utca lakossága, csinálunk egy közösségi programot, utcabált, ahova mindenkit meghívunk. Együtt töltünk egy napot, összeülünk az utcán azért, hogy jobban megismerhessük egymást. Ki mivel foglalkozik, honnan került Pécsre? Mivel tudna a szomszéd felé nyitni? Ki kit tudna kisegíteni a szakmájából adódóan? Ha tudom, hogy az egyikőjük villanyszerelő, akkor magamhoz is őt fogom hívni a jó viszony, a szimpátia miatt. Az összetartó erőt, a kapcsolatot látjuk benne. A gyerekek is megismerik egymást, nekik is egy közösség alakul ki, az a társaság tud utána közösen moziba, színházba menni. Zseniálisnak tartom a példánkat, de nagyon ritkán hallok ilyet másoktól.

Nekünk ez egy adottság, hogy zsákutca vagyunk. Onnan nincs tovább, ott mi vagyunk, a „saját” területünk. Összezártak vagyunk, így talán jobban is tudunk nyitni egymás felé. Én úgy képzelem, hogy így működhetne egy-egy lakóterület, kapcsolatot tartva a többi utcával is. Ebben benne van az is, ha ez egy jó közöséggé érik, akkor akár megoldjuk a városi dolgokat. Helytállunk magunktól is: erre példa, hogy ha kidől egy fa, akkor elhúzzuk az úttestről és nem várunk a központi segítségre. A saját közösségünknek szeretnénk jót tenni, előre vinni a dolgát és ezért hajlandóak vagyunk az energiát, az időt, a pénzt is beletenni.

Az MTA-székház milyen feladatot vállal a helyi közösség bevonásában?

A tudományos oldalról közelítünk és a tudományos oldal felől nyitunk a polgárok felé. Vannak nyitott rendezvényei az Akadémiának, pont azért, hogy a lakosság minden korcsoportja megismerje azokat a legújabb tudományos eredményeket, amelyeket a magyar kutatók elérnek. A lehető legtöbb felületen próbáljuk behívni az embereket ezekre a programokra. Van közöttük kulturális jellegű, művészeti vonal is, nem minden eseményünk száraz tudományos képletekből és számokból álló előadás.

Megszólítani könnyű az embereket, de elérni azt, hogy valóban el is jöjjenek, az nehéz. Felkelteni az érdeklődésüket az nem könnyű feladat. Ha a sajtó is mögénk állna, akkor a potenciális érdeklődőkhöz a hírek jobban eljutnának, hatékonyabban tudnánk megvalósítani a programjainkat. Az emberek többségének nem egy nagy hírérték, ha megtudja, hogy egy új kémiai vonalú tudományos eredmény mennyiben segítheti a gyógyszerfejlesztést. Próbáljuk a kisgyerekeket mielőbb rászoktatni, hogy később érdeklődővé váljanak. Jó a kapcsolatunk a Jurisics Utcai Általános Iskolával, a diákjaiknak is szervezünk programokat. A felnőtteknél ezt az érdeklődést már nehéz kiépíteni.

Milyen közösségi tereket tudna említeni a városban, amit Ön is rendszeresen látogat?

Az 1970-es években nagyon sok időt töltöttem a Balokány fürdőben. Fájó pont volt, amikor megszűnt. Az a városrész régebben nem volt ennyire hangsúlyozott, mint most a Zsolnay Negyed meglétével, a város egyik ékkövével. Ahol én felnőttem az iskolákon kívül nem volt nagyon más közösségi tér abban az időben. Talán pont ezért is örültem annyira, amikor a Zsolnay Negyedet felújították és új funkciót adtak neki, életet adva ezáltal a városrésznek is. A passzív lakosok a Széchenyi téri programokhoz ragaszkodnak és kifogásolják, hogy a Zsolnay Negyed messze van. Aki el szeretne menni, annak nem számít az, hogy kicsit sétálni kell a Zsolnay Negyedig. Amíg a téren ingyenes programokat rendeznek főként, addig a Zsolnay Negyed programjai fizetősek. Azt gondolom, hogy a nívós programokat nem lehet mindig ingyenessé tenni, sajnos vannak olyan társadalmi rétegek, akiknek ez nehézséget okoz. A Zsolnay Negyed egy zseniális hely, hihetetlen adottságai vannak magyar léptékkel nézve is. A kérdés az, hogy hogy lehetne még jobban kihasználni. A lakosságnak azt kell megértenie, hogy nem kell mindent a főtérre vinni, ott megrendezni. Egy ekkora léptékű városnak, mint Pécs, szüksége van egy olyan bázisra, mint a Zsolnay Negyed.

A Kodály Központot is egy fantasztikus helynek tartom, akusztikájával és műszaki lehetőségeivel. Azt látom, hogy nem tudjuk már megtölteni nézőkkel, mert úgy látszik, hogy itt a régiónkban élő embereknek nincs annyira lehetőségük anyagilag vagy akkora ingerenciájuk kulturális vonalon, hogy igényt tartsanak arra, hogy kéthetente, havonta, félévente előadásra menjenek. Azért vannak bíztató példák, mert a Pécsi Nemzeti Színház előadásai nem állnak rossz kihasználtsággal, elég jó a nézőszámuk. Ez mutatja azért azt is, hogy valahol lappang az igény a pécsiekben, a baranyaiakban a kultúra iránt. Ez mindenféleképpen biztató! Azt gondolom összességében, hogy a Zsolnay Negyed újjáépítése egy nagyon jó ötlet volt, egy húzó pontja lehet a városnak, de még sokat kell gondolkodni és tenni, hogy még jobban kiforrja magát.

Milyen városi programokon vesz részt szívesen, illetve milyen rendezvényeket hiányol a Pécs város által kínált lehetőségek közül?

Ambivalens a dolog, mert vannak jó kezdeményezések, például a városi nap szeptember elején, a Sétatéren megjelenő zenei program a vásári hangulattal. Karácsony környékén nagyon igénylik az emberek Pécsett is, hogy legyen a Belváros olyan hangulatú, mint más hazai vagy nyugat-európai városok. Ezek nagyon jó kezdeményezések, de néha már úgy érzem, hogy kissé unalomba fullad-

nak. Ha Pécs város napját vagy azt a heti programsorozatot nézzük, akkor minden évben ugyanazok az elemek fellépők, táncosok vannak. Túl egysíkúvá válik, frissíteni kell ezeket a programokat.

Hiányolom az alternatív vagy performansz jellegű programokat. Ami még egy városi probléma, hogy a nyár nagyon üres rendezvények szempontjából. Azért nincs annyi ember, mert nincsen program? Vagy azért nincs program, mert kiürül a város nyáron? Azonban a nyári időszakban minden ember nem megy el a városból. Nincsenek olyan nívós nyári fesztiválok, mint Veszprémben, Kaposváron, Győrben. Pécsen a Pécsi Országos Színházi Találkozón kívül nincs nyáron program, nincs mozgatóerő. A POSZT-on kevés az off program, a kísérő rendezvény. A szervező csapat sem az, mint az elején. Ez egy országos program, jöhetnek ide máshonnan is, de azt látom, hogy a pécsieket már nem aktivizálja annyira a POSZT. A színházat kedvelők válogatnak a verseny programból. Régebben igazi fesztivállá tette a rendezvényt, hogy rengeteg kísérő program volt mellette, beszélgetések kávéházi teraszokon kötetlenebb formában, ahol közvetlenebb hangulatban lehetett találkozni a színészekkel. Az augusztus 20-i ünnep nem helyettesíti ezt.

Színesebb programok kellenek, nem csak a jól bejáratott rendezvények. Alternatív, más jellegű művészi programok is. Kisebb közösséget mozdítana meg, de érdekesebbé és vonzóbbá válna a város.

Pécs egy gyönyörű hely, elfogult vagyok, mert ide születtem és itt is szeretnék az utolsó napjaimig lenni. Teljesen unikum az építészi vonalvezetése és az adottsága. Szuper jó mediterrános hangulata van, nagyon kedves város. Van egy csomó infrastrukturális probléma, de hol nincs. Ettől függetlenül, egy olyan hangulatú város, ahova az országból és Európából is szívesen jönnek az emberek. Akkor tudnánk jobban, kulturálisabban pörögni, hogy kulturális bázis legyünk, ha megpróbálnánk rendszeresen országos léptékű programokkal jelentkezni. Nagyobb látogatottságra tennénk szert ezzel.

Dr. Medvegy Gabriella

PTE Műszaki és Informatikai Kar
dékán

Szabadszálláson született, most pedig Pécsett él. Kérem meséljen a gyermekkoráról és arról, hogy hogyan került a városba!

Az egyetem miatt jöttem Pécsre még 20 évvel ezelőtt. Mondhatni klasszikus történet az enyém, hiszen középiskola után, a pályaválasztás előtt, az akkor még Janus Pannonius Egyetem tetszett meg, így ide felvételiztem. Ide jártam a Műszaki Karra és miután végeztem, mindig jött valami, ami miatt úgy alakult, hogy a városban maradtam. Pont, amikor már azon gondolkoztam, hogy hova menjek tovább, akkor kaptam az értesítést, hogy felvételt nyertem a doktori iskolába, így itt maradtam Pécsett. Mindig voltak az életemben olyan szakaszok, amelyeket az útkeresés jellemezte, de a sors mindig úgy hozta, hogy maradjak. Én egyébként a Kiskunsági Nemzeti Park környékén nőttem fel, ahova a mai napig szívesen járok haza.

Az egyetemi élete során került kapcsolatba közösségekkel?

Már maga az építészeti szakma is olyan, hogy az alapja az emberekkel való kommunikáció, így akár ez is generálhatta azt, hogy szinte mindenhol jelen voltam. A Hallgatói Önkormányzat Diákjóléti Bizottságában vállaltam szerepet éveken át, ahol többek között a gólyatáborokat is szerveztük. Emellett a Magyar Mérnökhallgatók Egyesületének pécsi bizottságát is évekig vezettem. Ez egyébként egy nagy nemzetközi szervezet magyarországi része. Hasonlít a Hallgatói Önkormányzatra, de autonómabb, semmilyen kapcsolatban nincs az egyetemmel. A hallgatók saját maguk lépnek be és maguknak szervezik meg a gyakornoki helyeiket, a külföldi cseréket. Ez egy nagyon szép időszak volt az életemben. Emellett voltam egy fél évet kint külföldön is az ERASMUS program keretében. A doktori iskola alatt gyakornoki ösztöndíjat nyertem, aminek a segítségével több hónapot tölthettem Máltán és Spanyolországban. Pécs vonatkozásában az EKF pályázatokra is pályáztunk, amely kapcsán volt is díjazott munkánk. Volt, hogy kiállításokat szerveztünk – ezt már nem egyetemi, hanem szakmai kereteken belül. Mindig aktív közösségi életet éltem.

Tudomásom szerint itt Pécsett a Pálosok közelében él. Milyen arrafelé az élet?

Szerintem ez a legszebb része a városnak, mondhatni reggel a mókusok kopogtatnak az ablakon. Ezt a helyet mondhatjuk akár a Mecsek kapujának is. Mindemellett a Belváros is mindössze 10 percnyire található tőlünk. Építész szemmel az utca, ahol élek, a legizgalmasabb része a városnak, mert 100%-ban történelmi nyomvonal. Ez mindig is így volt és már tudjuk is előre, hogy ha jön egy nagy eső, akkor a Hunyadi utcában hömpölyög lefelé a víz, ami az Alagútnál gyűlik össze és megy tovább a Széchenyi térre. gondoltunk rá, hogy egyszer jó lenne írásba foglalni az utcaképet, hiszen amellett, hogy maga a kialakítása is történelmi, a házak közül is elég sokról tudnánk mesélni. Mond-

hatni egy élő történelem az egész Hunyadi utca. Szoktam beszélgetni idősekkel is, akik közül egy 90 éves hölgy elmesélte, hogy látta, ahogy felépülnek a házak, a Pálos-templom, hogy az édesanyja ott orgonázott és segédkezett. Elmondta, hogy eredetileg iparosodó, polgárosodó családok éltek az utcában. Ő még arra is emlékezett, hogy melyik volt a téglagyáros háza.

Ez egy zárt soros utca egyébként, ami után semmi sincs. Az utca végén van pár villaszerű ház, amire az említett idős hölgy, Mária néni, azt mondta, hogy a tüzérek laktak benne, közülük is a magasabb tisztek.

Nagyon szeretek itt lakni, hiszen ez egy zöld környék, ahol összeérnek a lombok.

Van valamilyen közösségi szerveződés a lakhelye környékén?

A házban, ahol én lakom és a környéken is idősek élnek. Nem kimondottan egy szervezett közösség van itt, hanem a lakosok ismerik egymást látásból és tudnak egymásról, köszönnek egymásnak. Van egy kertünk is, amit közösen gondozunk. Én például virágot fogok venni, hogy kidíszítsük kicsit, valaki pedig játszóteret épített a gyerekeknek. Ezen a kerten egyébként 3 ház osztozik.

Nagyon más közösségi összejövetelre nincs lehetőség a környéken, de azért él itt is egy olyan réteg, akiket meg lehet mozgatni. A környék legnagyobb problémája, hogy nincsenek alcentrumok, vagyis nincsen már üres hely. Az Angster utcában van ugyan egy kis presszó és egy gyermekmegőrző is, ebből pedig következik, hogy az emberek arrafelé jobban ismerik egymást. Arra a részre jellemzőek is az összejövetelek, de komolyabb szerveződés nem alakult ki. Ami izgalmasnak mondható még a környékről, hogy fent a tetőn a futópálya miatt nagyon komoly sportélet zajlik. Éppen ezért jó lenne a járdát megjavítani, mert rengetegen mozognak ott és jelenleg életveszélyes az állapota. Itt egyébként már vannak olyan futók, akik név szerint ismerik egymást. Ez is egy közösség.

Mire lenne szükség, hogy a közösségi élet fellendüljön a környéken?

Szerintem mindennek a kulcsa a szervezés. Minden program sikeressé tud válni, ha normálisan meg van szervezve és a kommunikációja is jól van felépítve. Ki kell használni a „social media" lehetőségeit, hiszen lássuk be, most már szinte mindenki ott ül a telefonja előtt. Ott volt például a Szomszéd Ünnep, amin én magam is részt vettem. Ennek kapcsán nem egy olyan összefogásról hallottam, ahol például a szomszédos házak fogtak össze és pályáztak többek között felújításra. Ha valaki szervezne hasonló rendezvényeket, biztosan beállnék, de nekem sajnos nincs rá időm, hogy egyedül nekiálljak. Ez a rendezvény azért is volt nagyon jó, mert tényleg össze tudta hozni az embereket. Én személy szerint el tudnám képzelni, hogy csinálunk egy olyan applikációt, ami az albérletben élő egyetemistákat fogja össze és szólítja fel őket Szomszéd Ünnep szervezésére. Pécsett nagyjából 21.000 egyetemista él, akiket nem feltétlen szeretnek a velük egy házban lakók, elvégre más az identitásuk, a napirendjük, de legalább aktívak. A kommunikáció a kulcsa mindennek. A külföldi egyetemisták például alig várják, hogy nyisson feléjük a város. Itt van 5000 külföldi hallgató, akiknek

lenne igényük az ilyen szerveződésekre. Nagyon kevés szolgáltatás épül rájuk, pedig érdemes lenne ezirányba elmozdulni, hiszen a város is jól járna vele. Én nem helyhez kötném a rendezvényeket, hanem hálózatba csatolnám.

Mindemellett nekem nagyon tetszik – és ez inkább a kollégiumokban lenne életképes – az az ötlet, hogy az ökológiai lábnyom kapcsán induljunk ki. Erre is lehetne egy applikációt kifejleszteni, hogy például egy kollégiumban ne kelljen mindenkinek hajszárítót venni. Például az USA-ban a nagyobb telepeknél van egy mosókonyha és egy közös nagy tároló. Ezzel arra akarok utalni, hogy az ilyen helyzetek össze is tudják hozni az embereket, arról nem is beszélve, hogy energiatakarékosabb és pénzügyileg is gazdaságosabb. Amíg mossa a gép a ruhákat és várnak az emberek, addig egy kevésbé erőltetett módon tudnak egymással kapcsolatot teremteni.

Megfigyelhető, hogy mostanában az egyetem jobban nyit a város felé. A Széchenyi téren is egy kiállítás kerül megrendezésre a napokban. Tudna erről mesélni?

Ennek a kiállításnak pont most lesz a megnyitója. Kíváncsi leszek a végkifejletre, mert egy elég komoly dologról van szó. A 200 éves jubileumát ünnepli az építőmérnökség, hiszen ekkor alapították meg Nagy-Britanniában az első építőmérnöki szövetséget. Ez egy elég aktív korszaka volt Európának, hiszen ekkor épültek meg az első vasutak, ekkor épült meg a Lánc-híd. Ez a technológiai váltások kora volt, amit pont ezek a klasszikus mérnökök értettek meg igazán. Tavaly volt egyébként az igazi évforduló és a kiállítás is akkorra készült brit és hazai összefogásból, a Baranya megyei Mérnök Kamara pedig tavaszra idehozta a kiállítást, illetve annak érdekében, hogy legyenek benne pécsi kötődésű dolgok is, frissítették is az anyagot. Néhány napig a Széchenyi téren lehet megtekinteni. Az emberek az életük 80%-át épített terekben élik és ebbe bele sem gondolnak, pedig az életfunkcióinkra nagy hatással vannak ezek a dolgok. A mostani tendenciák szerint 2050-re ötből négy ember metropoliszokban fog élni, amibe az átlagember bele se gondol.

Ha a rendelkezésére állna minden anyagi és emberi feltétel, min változtatna Pécs városában építész szemmel?

Én nagyon szeretem Pécset úgy, ahogy van. Építész szemmel sem gondolom, hogy okunk lenne a panaszra. A kortárs építészet konzisztenciáját tekintve kifejezetten paradicsomi az állapot nálunk. Nagyon jó házak vannak, az EKF is egy jó időszak volt, hiszen lehetőségünk volt felújítani a közte-reket. Az emberek nem is tudják, hogy 2010 mennyit adott például a közterek rekonstrukciójához, a városhoz. Megváltozott az emberek szokása a külső közösségi terekben, hiszen egy magasabb szintű építészeti minőséget kaptak.

Nagyon rossz állapotban vannak viszont az útburkolatok. Ez nagy baj, hiszen mindent elárul a vá-ros-ról. Vannak trükkök, hogy mikor mit kell megnézni - egy közintézményben például először a mosdót – ahhoz, hogy az üzemeltetőről mindent megtudjunk. Ez nem kritika, ezek csak tények. Egy város esetében, ha nem járhatók az utcák, az gondatlanságra utal, ami rossz üzenet rólunk. Ha átmegyünk

akár csak Csehországba, akkor láthatjuk a különbséget.

A közösségi terek szempontjából lehetne valamilyen változást kivitelezni?

Szerintem nagyon jó lehetőségeket rejtő köztereink vannak. Ott van például a Balokány, aminek a rendbetételére több koncepció is van. Van egy egyetemi megközelítés, amivel én is rengeteget foglalkoztam. Ebben a felállásban a Zsolnay Negyed is komolyabban bekerülne a vérkeringésbe, aminek a lényege, hogy ezt a tengelyt hangsúlyosabbá tegyük. Az EKF-nek volt ehhez hasonló szándéka, hiszen eredetileg a Király utcától a Zsolnay Negyedig lett volna egy ilyen központi vonal kiépítve, ami sikerült is valamilyen szinten, de nem lett olyan erőteljes, mint ahogy kellett volna, annak ellenére, hogy több középület alapból is felfűződik erre a tengelyre. Voltak a későbbiekben is kísérletek, például a Király utcától a 48-as téren át a Zsolnay Negyedig egy sétatengely kialakítására. Ez működik is, hiszen középületek fűződnek rá, parkolási lehetőség is van és zöldnek is zöld. Már csak a Balokánnyal kellene kezdeni valamit. Felőlem lehet belőle egy park vagy egy uszoda is. Bármi lehet, lényegében mindegy, hogy milyen funkciót kap, csak tűnjön el az a folt. Jelenleg az egyetemisták már garantálnak egy bizonyos forgalmat erre a környékre, hiszen ott van a könyvtár, a Zsolnay Negyed, a Közgáz, a Jogi Kar és még sorolhatnám, viszont ezek az épületek nincsenek semmilyen logika alapján felfűzve. Talán egy sportlétesítmény lenne a legjobb a Balokány területén, de ez a személyes véleményem. A híd miatt egyébként elég jól össze van kötve ez a rész a Zsolnay Negyeddel. Ami érdekes lehet esetleg, hogy ott van például a korábbi vasútvonal, amin nem jár már semmi, de amire akár egy úgynevezett elővárosi közlekedést is ki lehetne építeni, arról nem is beszélve, hogy az egy zöldíthető tengely.

Van még egy hasonló tengely, ami a Mecsekből az Árpád-tető környékén fut. Ott volt egy csille-sor, ahonnan a szenet hozták be régen. A völgyben ez a zöld folyosó még megvan, én oda kerékpáros pályákat tudnék elképzelni.

Dr. Őri László

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata, Pécsi Helyi Akciócsoport Egyesület alpolgármester, elnök

Mit jelent Önnek a „pécsiség"? Az Ön számára melyek a legfontosabb, megőrzendő városi közösségi értékek?

A „pécsiség" számomra nem egyszerűen pécsi illetőséget, Pécsett lakást jelent. Pécs a szülővárosom. Nem csak az utcákat, tereket, középületeket, emlékműveket jelenti, hanem a gyermekkoromat, diákéveimet, és jelenti azokat az emberi kapcsolatokat, közösségeket, amelynek köszönhetően kialakult az értékrendem, a világlátásom. Ezek az eleven emberi kapcsolatok a „pécsiségem" hordozói, ezeken keresztül élem meg a város múltját, jelenét. A közösség értékteremtő közeg. A város életében azokat a közösségi értékeket tartom a legfontosabbnak, amelyek szervesen beépültek a város életébe, amelyek hasznosak, mert további közösségi építkezés, közgyarapodás lehetőségét jelentik. Egy példát mondok: a bányászhagyományok sajátos kulturális örökségünket képezik, sajátos közösségi értéket képviselnek. Ezek életben tartása közösségi összefogást, szerveződést generál. Így jött létre a „Bánya Manók" mozgalom az ifjúság körében. A fiatalok személyes élete, és a hagyományőrzés közösségi tevékenysége egybe kapcsolódott. Minél erősebb egy ilyen kapcsolat, annál sikeresebben valósulhat meg a közösségi értékteremtés.

A város kulturális szellemiségének megőrzésében a civil közösségeknek jelenleg milyen szerepe van?

Egy hasonlattal próbálok válaszolni. Az élő emberi testben a vérkeringés, az érrendszer biztosítja, hogy a létfontosságú oxigén eljusson minden szervhez. A város életében, testében a civil közösségek tudják legközvetlenebbül eljuttatni az emberekhez a közösségi értékeket. Ahogy az érrendszerben vannak főerek és vannak hajszálerek, úgy a civil szervezetek között is vannak jelentős szerveződések és vannak kisebbek. De az egészség, a kiegyensúlyozott működés szempontjából mindegyik fontos, nélkülözhetetlen.

Az a városrész, amit családjával lakóhelyül választott, milyen kulturális és közösségi értékekkel bír? Mely közösségi kezdeményezéseket tartja ott a legfontosabbnak, és melyeket fejlesztene?

Családommal a történelmi belváros peremén lakom. Ez a városrész jeleníti meg döntően a város múltjához kötődő történelmi, kulturális értékeket, az épített műemléki örökségtől kezdve a mindennapos közművelődési-kulturális programokig. Ebben a városrészben jelentős azoknak a száma, akik a hagyományos polgári szellemiséget képviselik, melynek része a város közösségi értékeinek felkarolása, támogatása. Nem véletlen, hogy ebben a közegben alakult meg a Pécsi Városszépítő és Városvédő Egyesület, amelynek célja és tevékenysége a nevében megfogalmazódott. Fontosnak tartom,

hogy a múlt értékeinek őrzése mellett a jelenben, hétköznapi életünkben is szülessenek közösségi értékek, elsősorban az ifjúság körében, az ő közreműködésükkel. Az ilyen jellegű – polgári értékrendű, fiatalokból álló, dinamikus, a környezet gondjaira érzékeny – öntevékeny civil szerveződések támogatását a közérdek miatt fontosnak gondolom.

2012-ben megszületett a hungarikumról szóló törvény. Ennek alapján az Ön kezdeményezésére alakult meg a Pécsi Értéktár Bizottság. Miért tartotta fontosnak, hogy ez a szervezet létrejöjjön?

A Lezsák Sándor által vezetett törvényelőkészítő munkában magam is részt vettem. Személyes meggyőződésem, hogy a már létrehozott szellemi, kulturális értékek összegyűjtése, megőrzése, művelése az egyik legjelentősebb közösségépítő, közösség megtartó erő. Ezen kívül az identitásunk – nemzethez, szülőföldhöz, szülővároshoz tartozásunk – legalapvetőbb forrását jelentik, amelyek nélkül gyökértelenek lennénk. De fontos másoknak is megmutatni magunkat, értékeinket, kulturális kincseinket, hogy megbecsülést, elismerést szerezzünk a városnak, az országnak, a nemzetünknek. Ezek voltak azok a szándékok, amelyek motiváltak, és örülök annak, hogy az országban elsőként Pécsett alakulhatott meg a helyi Értéktár Bizottság. Az elmúlt években számos kulturális, természeti értéket vettük fel arra a listára, amely most már hivatalosan is Pécs helyi kulturális örökségét, különleges szellemi-közösségi értékeit gyűjti össze.

A városrészeken átívelő kulturális és közösségi kohézió szempontjából milyen változásokat tart elengedhetetlennek? E változásokhoz mi szükséges Ön szerint?

Pécs mai városrészei a különböző történelmi időszakokban, különböző intenzitású gazdasági-társadalmi folyamatok során alakultak ki. Lényeges eltérések vannak köztük. A városvezetés egyik kiemelt feladata, hogy az elmaradottabb városrészeket fejlessze, felszámolja azokat a kedvezőtlen gazdasági-kulturális hatásokat, amelyek akadályozzák a felzárkózást. Sajnos a szegregátumok jelenléte a keleti városrészben társadalmi örökségünk, amelynek felszámolása komplex rehabilitációs program keretében történhet. Ez azt jelenti, hogy elsőként a megfelelő életkörülmények, a szociális háttér megteremtéséhez szükséges feltételek kialakítása a feladat. Ez egy hosszú, akár több évtizedes folyamat, amelyet az elmúlt években a városvezetés több társadalmi szereplő (Máltai Szeretetszolgálat, helyi civil szervezetek) bevonásával elindított. A város-rehabilitációnak egyik fontos része a közösségi tudatformálás, egyfajta nevelés a közösségi normák elsajátítására. Ez a feladat még hosszú időt, és munkát igénye.

Ha megnevezhetne három, a helyi közösségi élet megerősítésében elengedhetetlenül fejlesztendő „területet", melyek lennének azok?

Az első a külső városrészek gazdasági, infrastrukturális fejlesztése, felzárkóztatása, ahogy már az előzőekben is utaltam erre. A második, hogy több kulturális köztér kellene város szerte. Végül pedig olyan együttműködésre lenne szükség a civil szervezetek között, amely erősítené a civil szférához

tartozásukat, illetve a pécsi identitásukat.

Személyes példamutatása, a közjó érdekében végzett önkéntes tevékenysége jól ismert a városban. A lakosságtól milyen visszajelzéseket kap? Hívják az önkéntes programokra? Mely eseményekhez csatlakozik a legszívesebben?

Sok ismerőst köszönhetek az önkéntes munkának. Sokszor köszönnek rám az utcán, az üzletekben azok, akikkel együtt festettük a játszótéri padokat, játékokat, akikkel együtt szedtük a szemetet a város tisztasági napján, vagy akikkel együtt ültettünk fákat, virágokat a közparkokban. Jó érzés számomra, ha megszólítanak, barátságosan érdeklődnek hogylétem felől. Azokat a programokat szeretem, ahol módomban áll, hogy beszélgessek az emberekkel. Érdekel az életük, gondolkodásuk, problémáik. Az is előfordult, hogy a felszínes ismeretségből értékes, és tartós kapcsolat alakult ki.

Komoly kulturális alapú közösségfejlesztő tevékenység zajlik a városban, melyben a helyi közösségek kiemelt forrásokhoz juthatnak. E munka koordinációja Önnek is komoly szakmai kihívásokat jelent. Ha a város kulturális életére fókuszálunk, Ön milyen civil kezdeményezéseket, aktivitásokat tartana fontosnak?

Ahogy korábban is említettem, olyan szellemiségű civil kezdeményezéseket szeretnék, amelyek a polgári értékrendbe illenek. Egyszerre legyenek hagyománytisztelők, de mégis újszerűek. Legyenek nemzetiek, de ne provinciálisak. Legyenek dinamikusak, lendületesek, de ne felszínes, lebutított formában. Szívesen látnám, ha a népi, nemzeti kultúránk (táncok, dalok, mesterségek) kincsei nagyobb hangsúllyal szerepelnének a város kulturális életében. Ugyancsak szívesen látnám, ha civil szervezeteink a nemzeti identitásunkat erősítő programokat szerveznének, elsősorban fiatalok számára. Például nemzeti ünnepeinken, vagy más jelentős történelmi évfordulóhoz kötötten.

Magánemberként milyen módon járul hozzá a civil közösségi értékek megteremtéséhez, fenntartásához?

Több civil szervezetben is tevékenyen részt veszek, mert úgy gondolom, hogy felelős polgárként nem csak kapnom kell a közösségtől, melyben élek, hanem adnom is. Ezt a gondolkodást szeretném a gyermekeimnek is átörökíteni, hiszen 20-30 év múlva ők lesznek aktív tagjai a városnak, rajtuk is múlik milyen jövőnk lesz. Ebben a szellemben kívánom nevelni őket.

Palkovicsné Duga Boglárka

Donátusi Baráti Kör Egyesület
alelnök

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni? Milyen az élet az Ön városrészében?

Tüke pécsi vagyok, középiskolás korom óta „mecseki". Számtalan, és erős szállal kötődöm a városhoz. Legfontosabbak nyilván a családi kötődések. Ötszáz méterre laknak a szüleim, s a város közeli tanintézményeibe jár öt gyermekemből már három. A lakókörnyezetünk gyermekekkel ideális. Jó a levegő, káprázatos a panoráma, nem túl nagy a forgalom. Egyetlen hatalmas hiányossága van, ez pedig a közösségi tér hiánya.

Mit tart fontosnak, megőrzendőnek a városrészben, mi a jó az itteni életben?

Fontos, hogy köszönünk egymásnak. Hogy egy-egy általunk tartott rendezvény sokakat megmozgat. Hogy van közös karácsonyfánk, gyermekeink át-át látogatnak egymáshoz, vannak közös programjaink. Egy szó, mint száz, van KÖZÖSségünk.

Mit tart rossznak a városrészben?

A városrész valaha szőlőhegy volt, infrastruktúrája ennek megfelelő. A hatalmas szőlőket felparcellázták, s egymás hegyén hátán épülnek a házak, társasházak. Rengeteg új család költözött fel, de ekkora forgalmat a szűk, elhasználódott utak már nehezen viselnek.

A másik nagy gond, melyet jeleztem már fentebb, hogy nincs közterület. Egyáltalán nincs. Rendezvényeinket pl. a buszfordulóban tartjuk, s ha jön a járat, gyorsan félrepakolunk/húzódunk.

Mit változtatna és hogyan? Mit gondol, Ön mivel tudna hozzájárulni a változásokhoz?

A problémák gyökerét a városnak kellene kezelnie/orvosolnia. Útjavítás, járda kialakítása égető lenne! Mivel a térségben a városnak nem maradt tulajdona (az utolsó telkeken épp most folynak építkezések), így nagyon nehéz ésszerű megoldást találni a közösségi tér kialakítására. Gyermekeink jövője, társas kapcsolatai szempontjából pedig tán még fontosabb, mint a járható út.

Harmadik gyermekünk születésekor, hat éve indítottam - azóta is rendszeresen működő – Csodabogár babaklubot az otthonunkban. A hozzánk járó anyukákkal, gyermekekkel közösen tervezgettünk, s valósítottunk meg apró terveket, programokat.

Mikor és milyen módon kapcsolódott be a városrész közösségi életébe?

A Donátusi Baráti Kör Egyesületet egy probléma hívta életre, mikor a város felparcellázta az utolsó önkormányzati telkeket, rajtuk a talpalatnyi, ütött-kopott játszóterünkkel. A háborút elvesztettük, mert

a telkeket eladták, de a játszótér legalább átköltözött.

Milyen programokra, közösségi rendezvényekre emlékszik szívesen?

A babaklub jól működik már sok éve. Rengeteg kapcsolat/barátság kötődött itt. Idéntől van tagsági igazolvány is, mely több helyen kedvezményre jogosít.

A Donátusi Baráti Kör rendezvényei közül kiemelkedik az évről-évre megrendezésre kerülő töknevelő verseny, végén a tökfesztivállal (ez márciustól novemberig folyamatos program, mert először kiosztjuk a palántákat, majd várjuk a folyamatos beszámolókat, visszacsatolásokat, végül versenyeztetjük a tököket), fontos a gyereknap, vagy a mindig meghitt közös karácsonyfa állítás és az annak lebontása köré szerveződő közösségi ünnepünk, illetve még a Szia Tubes! óév búcsúztató sétát emelném ki. Igyekszünk minden évszakban egy-két eseményt életre hívni. Mára „hagyomány" a „tökölés", a gyereknap, a közös karácsonyfa állítás. Idén újabb programokat is szeretnénk indítani, mert úgy látjuk, nagy rá az igény.

A városrész mely létesítményei adtak otthont ezeknek a programoknak?

Az eseményeinket hol a kis játszótéren (ami a tábla szerint csak saját felelősségre használható, mert nem szabványos és a vagyonkezelő magánterületén van), vagy a buszfordulóban rendezzük.

Kik alkották a programok célközönségét? Milyen aktivitást tapasztalt részükről?

A teljes lakókörnyezet, aprók, szülők, s aggok. Mindenkit hívunk, várunk. Mindenkinek készülünk is valamivel. Az épp aktuális programtól függően a lurkóknak kincskereséssel, sültgesztenyével, bábszínházzal és szörppel, az idültebbeknek koncertekkel, szentöltvízzel, forralt borral kedveskedünk. Szerencsére szeretnek is jönni.

A közösségi programok mennyire járulnak / járultak hozzá a helyi lakosság ismeretségi körének növekedéséhez?

Maximálisan. Egész más úgy sétálni indulni a gyerekekkel nap mint nap, hogy tudjuk, akármerre indulunk, pajtásokkal találkozunk, valahová jó esetben behívnak, s anya kap egy kávét. Szerintem példaértékű, ami itt történik!

Valósult már meg a városrészben valamilyen közösségi kezdeményezés, tevékenység, program (pl. lakossági környezetszépítő akció, játszótérfelújítás, parkrenoválás stb.)?

Igen. Tavaly például a helyi babaklubos anyukákkal lefestettük a játszótér elhasználódott játékait, s rengeteg új dolgot vettünk az előző év karácsonyán, a közös fa állításakor tartott kis adománygyűjtő akció bevételéből, ahol saját munkáinkat, kézműves kincseinket, sütijeinket ajánlottuk fel a közösségnek.

Mely társadalmi réteg, korcsoport alkotja a közösségi szerveződések magvát és folytat aktív közösségi tevékenységet?

Egyértelműen a gyermekes családok.

Miben látja a helyi közösség aktivitásának titkát / az aktivitás hiányát?

Látjuk az igényt, folyamatosan kapjuk a jó visszajelzéseket, de még sokat kell fejlődnünk... Legnagyobb egyesületi problémánk az aktív tagok, s az idő hiánya.

Radó István

Radó Pincészet
borász

Pécsett született, a városban él és a szőlőbirtoka is a Mecsekben található. Mit jelent Önnek pécsinek lenni?

Egy olyan helyet jelent számomra Pécs, amit semmiféleképpen sem szeretnék elhagyni. A szülőföldemet, a mindenemet jelenti, az elköltözésen sosem gondolkodtam. A Pécsi Tanárképző Főiskolán tanultam, tanár végzettségű vagyok. A családom négy generáció óta foglalkozik szőlő termesztésével. A felmenőim az 1930-as évektől kezdve borászattal és szőlőtermesztéssel foglalkoztak. A fiam szőlő és gyümölcstermesztő egyetemi képesítéssel rendelkezik, a mesterséget szeretné tovább vinni. Pécsi a pince, a szőlő és a vállalkozás székhelye is Deindolban van. Büszkeséggel tölt el, hogy pécsi vagyok! Ennél tősgyökeresebb tüke nem is lehetnék, bár úgy gondolom, hogy a tüke szó jelentése változott az évek során. Eredetileg ez a jelző azt jelentette, hogy az adott személy őseinek volt a mecseki hegyoldalban szőlője. Az átalakulást a Tüke-díj is mutatja, amelyet olyan személy kaphat meg, aki kiemelkedő tevékenységet végez Pécs város fejlődésében, azonban a pécsi születés már nem feltétel.

Kisdeindolban él. Mi a jó és mi a rossz az itteni életben?

A lakókörnyezetem nagyon közel fekszik a természethez, ugyanakkor a város részét képezi. Az erdő párszáz méterre van a házunktól és nem messze terülnek el a szőlőbirtokaink. Mindig családiházban éltem, a panellakás nem vonz. A városközpontot néhány perc alatt elérem autóval, illetve fél óra alatt gyalog is, amit nagyon szeretek.

A lakóhelyén milyen rendezvényeket szerveznek? Vannak-e közösségi terek?

A korábbi években a Donátusi Baráti Kör közösségi napot szervezett a Donátusi kápolna környékén. Ez a rendezvény a kápolna búcsújának idejére esett, minden év augusztus elején. Szent Donát a szőlő védőszentje, több hazai és külföldi borvidéken állítottak a tiszteletére kápolnát. A Radó Pincészet borkóstolóval jelent meg a rendezvényen.

A Hegyhátdűlő és Kisdeindol dűlő találkozásánál egy kőkereszt állt, amely gyakori látvány a hegyoldalakban. A helyi közösségi kezdeményezésnek köszönhetően ezt a rossz állapotban lévő, leomlott, több, mint 100 éves keresztet felújították. A lakók anyagilag támogatták a szobrászművész munkáját, aki egy acél korpuszt készített a régi helyére. 2000-ben avatták fel a keresztet.

Az egyik évben szomszédünnepet rendeztek a házunkhoz közeli utcákban, ahol az emberek megismerhették egymást, együtt szórakozhattak. A rendezvény sikeres volt, de azóta nem volt folytatása.

Véleményem szerint az a probléma, hogy nincsenek közösségi események a lakókörnyezetünkben. Ha az emberek találkoznának és kommunikálnának egy-egy helyi programon, akkor könnyebben nyitnának egymás felé.

Egykor a környéken élőket név szerint ismertem, jelenleg új családok költöznek a területre, építkeznek, gyorsan változnak a szomszédok, nem alakul ki bennük kötődés a lakóhelyük iránt. Másfajta szemléletet hoznak magukkal az újonnan betelepülők, nem alakítanak ki kapcsolatokat másokkal. Ebből adódóan nem is alakulnak ki baráti körök, alulról szerveződő kezdeményezések, kisközösségek. Az aktivitás ellen hat a közösségi tér hiánya is. A Nyugat-Mecsek lakóövezetben jelenleg a Jurisics Utcai Általános Iskola az egyetlen közösségi tér, azonban úgy gondolom, hogy egy oktatási intézmény nem tudja felvállalni ezt a hiánypótló szerepet. A közösséget a vallási élet mozgatja, a Donátusi kápolna miséin sok ember vesz részt.

A lokális ügyek megoldásának elősegítéséhez csatlakoznak az emberek. Egy szemétszedési önkéntes tevékenységben sok környéken élő ember közreműködne. Az Erdész út mellett, az erdőben nagyon sok illegálisan lerakott szemét található. Ennek a területnek a kitisztítására szervezhetnének egy közös szemétszedési akciót. A környezettudatosság erősítése mellett a közösség építő szemlélete is megjelenne. A családok a gyakorlatban mutatnák meg a gyermekeknek, hogy a környezeti nevelés folyamatában a lakókörnyezetük megszépül. A legkényelmesebb megoldások helyett a hulladékudvarok felkeresése lenne a cél.

Milyen, a pécsi bort is megjelenítő rendezvényeken vesznek részt? Van olyan meghatározó esemény, vagy rendezvénysorozat, ami közel áll a szívéhez?

A pincészetünkben rendezett borkóstolók mellett, az elmúlt harminc évben a legtöbb pécsi, belvárosi fesztiválon részt veszünk, például a Pécsi Napokon, a Pécsi Országos Színházi Találkozón és a Pécsi Tavaszi Fesztiválon. Pécsi borászként és a Pécsi Hegyközség elnökeként hiányolom a város kulturális kínálatából a Pécsi Borfesztivált. A környező városok és települések borfesztiváljainak látogatottsági adatai azt mutatják, hogy az emberek érdeklődnek ezen rendezvények iránt. Azt gondolom, hogy ennek a rendezvénynek a megszervezéséhez a legalkalmasabb helyszín a Széchenyi tér és környéke. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a Zsolnay Negyedben szervezett gasztronómiai fesztiválok látogatottsága alacsonyabb, mert a helyszín megközelítéséhez az emberek többsége autóba ül, ami kizárja az alkoholfogyasztást. Terveink között szerepelt a pláza környékére történő kitelepülés is, azonban hasonló helyzet állna elő a terület megközelítésében, mint a Zsolnay Negyed vonatkozásában.

Amikor magánemberként szeretnék kikapcsolódni és nem a pincészetemet képviselem, akkor a Pécsi Nemzeti Színház előadásait tekintem meg. Régebben több alkalommal részt vettem koncerteken, zenei előadásokon is, de jelenleg úgy látom, hogy kifejezetten az idősebb korosztály számára nem szerveznek programokat a városban. Sok jó rendezvény van városszerte, de azok fókusza a fiatalok és az egyetemisták. Az újságokban és a szórólapokon hirdetett rendezvények nem az én generáció-

mat szólítják meg. Úgy látom, hogy a szervezők és a megszólítandó célközönség közötti kommunikációs csatorna nem a legmegfelelőbben működik, mert sok esetben azt tapasztalom, hogy utólag szerzek tudomást egy-egy rendezvényről.

Milyen kapcsolatot ápolnak a Pécsi Tudományegyetem Szőlészeti és Borászati Kutatóintézetével?

Képviseltettük magunkat a Pécsi Tudományegyetem Bora választáson, ahol több alkalommal is a Radó Pincészet bora lett az egyetem bora. Továbbá rendszeres résztvevői vagyunk a Szőlészeti és Borászati Kutatóintézetben szervezett szőlészeti és borászati bemutatóknak.

„Pécsi Összhang" néven összefogás alakul a Pécsi borvidéki borászok között. Mi a szervezet célja?

Minden borász a saját borát és szakmai felkészültségét dicséri, a cél azonban az egységes megjelenés. Egy-egy borász szűkebb palettát tud megmutatni a közönségnek, kevesebb mennyiségű bort tud előállítani. Ahhoz, hogy egy országos borkereskedő felfigyeljen a Pécsi borvidékre, nagyobb bormennyiségek kellenek, mint amit egy-egy pincészet egyedüliként megtermel. A Pécsi borvidék kis terjedelmű, bár nem a legkisebb az országban, azonban, ha a borászok számát tekintjük a területen, abban az értelemben a legkisebb. Az összefogás eredménye az lehet, hogy a fiatal borászok egymás mellett, ugyanakkor egymásra figyelve tevékenykednek és közösen jelennek meg a Pécsi borvidék színeiben. A jó gyakorlatot más borvidékek, Szekszárd, Villány és Eger alkalmazzák már.

November elején lezárult a szüreti időszak. Milyen lesz a 2018-as év borászati szempontból?

Jó évjárat lesz a 2018-as. Sok volt a csapadék és sütött a nap akkor, amikor kellett. Beértek a fürtök és megfelelő mennyiségű bor várható.

A borászok akkor vannak anyagi szempontból kedvező helyzetben, ha a város gazdaságilag fejlődik és a pincészetek a megtermelt boraikat helyben tudják értékesíteni. Természeti és kulturális örökségünk vonatkozásában Pécs egy nagyszerű desztináció, azonban úgy látom, hogy ezek az értékek nem vonzzák a befektetőket. A Radó Pincészetet szeretnénk fejleszteni, ezzel együtt növelni a termelést. Ennek érdekében új földterületeket vásárolunk, felújítjuk a technológiát és bővítjük a tárolókapacitásunkat is. A külföldi piacra nem kívánunk nyitni, nem tudjuk az ottani mennyiségi igényeket kielégíteni. Kínai kereskedők érdeklődtek a boraink iránt, azonban az általuk kért mennyiségek jóval magasabbak az általunk termelteknél. A Szegedi Borfesztiválon minden évben képviseljük a Pincészetet és ennek hatására a szegedi vinotékák keresik a borainkat.

A magyar borfogyasztási szokások között körvonalazódik egy igényes borfogyasztói réteg, akik tudatosan érdeklődnek a borkínálat iránt, ismerkednek és idővel megismerik a borokat. Néhány étteremben az étlapon már feltüntetik az ételhez illő bort, illetve sommelier képzésen vesznek részt a pincérek. Az éttermek többségében azonban még nem ez a jellemző. A 40 évvel ezelőtti állapothoz

képest, amikor csak egyfajta vörösbort és egyfajta fehérbort kínáltak a vendéglátóhelyek, manapság már elég széles választék tárul a fogyasztók elé.

Melyik borára a legbüszkébb?

Pincészetünk öt fajta bort készít a cirfandlit, a chardonnayt, a merlot-t, a zöld veltelinit és egy rozét. A kedvenc borom a cirfandli, bár ennek a bornak a sajátossága, hogy nagyon évjárat függő, egyenletlen a minősége. A Pécsi borvidék kiemelkedő bora a cirfandli, amely ennek ellenére kevés figyelmet kap. Pincészetünk több alkalommal is díjat nyert a cirfandli borával.

Büszke vagyok arra, hogy több évben is elnyertük a Pécs Város Bora díjat és a Baranya Megye Bora díjat. Ezek az elismerések visszaigazolják a munkánkat, jó érzéssel töltenek el. A Pécs Város Bora díj elbírálásakor nem csak a hivatalos bírák döntik el az eredményt, hanem a városi közönség, a helyi lakosság is leadhatja a szavazatát, ennél fogva nagy értéket képvisel számomra ez az elismerés. 2003-ban a IV. Pannon Bormustrán, ahol Magyarország legjobb 50 borával találkozhatunk a chardonnay borunk Csúcsbor minősítést ért el.

Tresch Mónika

Összefogás Bárányteto Kőbányaparkért Egyesület
elnök

Mit jelent az Ön számára pécsi lakosnak lenni?

Komlón éltem a szüleimmel és akkor kerültem ide, amikor édesapám Pécsett kapott bányászlakást. A Jurisics Miklós utcában laktunk húsz évig és innen költöztünk a Mecsekbe. Sok más városban jártam már eddigi életemben, de Pécset csodálatosnak tartom, nagyon szeretek itt élni és nem is költöznék el. A Mecsekoldalban lakom, a Kisszkókó dűlőben, ahonnan az egész település látképe előttünk van, nagyon szép a kilátás a városra. A városnak sok olyan helye van, amely kihasználatlan és amely arra vár, hogy programokkal népesüljön be. 41 éves vagyok, de még mindig vannak a városnak olyan szegletei, amiket nem jártam be, azonban érdekelne. Pécs minden évszakban és minden napszakban más arcát mutatja. Egy olyan városnak tartom, amely még mindig képes fejlődni. Kozármislenyben is éltem pár évet, de a szívem visszahúzott Pécsre. A Mecsek számomra a szabadságot jelenti. A friss levegő, a természeti értékek és a kirándulóhelyek, amelyek vonzzák az embereket a Nyugat-Mecsekbe. A kirándulások alkalmával új és új ösvényeket lehet találni, az erdő rejtett kincseit, útvonalait. A Szigeti városrészben dolgozom, a Mezőszél Utcai Bölcsődében vagyok élelmezésvezető, ahol a szmog elég magas és szennyezett a levegő, így amikor lehetőségünk van rá és az időjárás lehetővé teszi akkor kimegyünk a gyermekeimmel az erdőbe sétálni. A Belváros nagyarányú térkövezésével, a tősgyökeres, árnyékot adó fák és bokrok kivágásával eltűnnek a város amúgy is kevés zöldfelületei.

Milyen programokra, eseményekre emlékszik a Nyugat-Mecsek városrészben?

A területen nincs közösségi tér, művelődési ház, így ennek hiányában az oktatási intézmény vette át részben ezt a szerepet, a nyitott rendezvényeire meghívja a helyi lakosságot. Ezek az események többnyire a Pécsi Jurisics Utcai Általános Iskola pedagógiai programjához, az ünnepekhez, a jeles napokhoz kapcsolódnak. Ilyenek például a Farsang, a Juniális, amelyek minden évben megrendezésre kerülnek. Kevés program van ebben a városrészben, pedig az embereknek igényük lenne rá, hogy helyben is legyenek rendezvények, ne csak a Belvárosban. Korábban az iskolában volt Szülők-nevelők bálja, amelyet újraélesztett az iskola Szülői Munkaközössége, amelynek én is tagja vagyok. Tavaly februárban és idén március végén rendeztük meg a bált, amelyre igény jelentkezett és jól is sikerült. A batyus bálon 81 szülő és a tanári kar vett részt. Az iskolai Alapítvány részére befolyt összeget az iskola udvarára, a játszótér felújítására fordítottuk tavaly. Az idei adományt pedig eszközök beszerzésére, padok, székek beszerzésére szeretnénk szánni.

Mutassa be az Összefogás Bárányteto Kőbányaparkért Egyesület tevékenységét!

Amikor a Kőbányaparkba felköltöztünk, akkor az egy gödör volt, kőbánya. A Kőbányapark Egyesület a Bárányteto tevékenykedik, a régi rekultivált kőbánya környékét fogják össze. Ezt a területet

később feltöltötték termőfölddel és akkor apukámmal elültettünk ott egy fát. Csatlakozott a szomszédunk is és így kezdődött a közösség kialakulása. Ezt követően apukám hintát épített és padokat vitt ki. A parknak egy hivatalos megnyitója volt, ahol az akkori képviselő úr átadta a parkot. Megalakult a civil szervezeti formában való működés és ezután édesapámat már csak az egyesületi munka éltette, nagyon sok programot szervezett a helyieknek. A legelső rendezvényünk az volt, hogy október 10-én 10 óra 10 perckor tüzet gyújtottunk a parkban. Ezt követően májusban is volt egy rendezvényünk, ami az összes közül a legjobban sikerült. 150 ember vett benne részt, és a rendezvényre elkészített bográcsos étel mind elfogyott. Télen kolbászt töltöttünk a szabadban, adventkor feldíszítettük a fákat és közösen gyertyát gyújtottunk. Szilveszterkor kimentünk forralt bort inni. Ezekre az eseményekre helyi termelőket is meghívtunk, akiknek a lekvárjait, szörpjeit megkóstolhatta a közönség. Ha csak húsz ember jött el, akkor az apukám már boldog volt. Az időjárással volt, hogy meggyűlt a bajunk, többször esett az eső a meghirdetett eseménynapon, fedett hely pedig nem állt rendelkezésünkre. Apukám 2018 telén bekövetkezett váratlan halála után sem szeretném, ha a park elveszne, mert nagy értéke van. A Jurisics Utcai Általános Iskolából is feljárnak az osztályok a parkba kirándulni, mert lehetőség van kosárlabdázásra, focizásra, íjászkodásra, futásra. Két kőből kirakott tűzrakóhelyet alakítottunk ki, tűzifát helyeztünk ki és padokat. A gyerekeknek nagy élvezet, hogy az erdőben nyársat keressenek a szalonnasütéshez. Fellendíteni és továbbfejleszteni a parkot azonban mindig lehetne.

A Kőbánya Park közterület, melynek több mint 3000 négyzetméteres területén lehetőség van sportnapok rendezésére, lehet íjászkodni, focizni, mezei futópályán futni és harcművészeti bemutatót tartani. Azonban a park fűnyírása már gondot okoz, és a mosdó sem biztosított a helyszínen, rendezvények esetén mobil mosdó bérlése javasolt. A Kőbánya Park felső felénél, a Székely Bertalan útnál a korábban kialakított, de mára már elhanyagolt, már csak nyomokban fellelhető tanösvényt szívesen helyreállítanánk és egy színpad bérlésével kamarakoncerteket szervezhetnénk. Minden korosztály megtalálja a parkban a kikapcsolódási lehetőségeket. Szerintem a környéken élő helyieken kívül nem is tudják az emberek, hogy ez a kis ékszerdoboz itt van a kőbányaparkban. A közlekedés megnehezíti, hogy az emberek könnyen feljussanak a hegyre, emiatt egy békés, nyugodt, intim kis hely a mi parkunk. Talán nem is az a célunk, hogy sok ember tömegesen jöjjön a parkba.

Édesapám halála után az egyesületi élet nem szakadt meg, bár az én vállamra nagy terhet ró az egyesület vezetése és programok szervezése, a tagok azonban tovább szeretnék vinni az eddigi tevékenységet és eszmeiséget, emléket állítva az alapítónak.

Összefoglaló

A Nyugat-mecseki városrészeken 41 interjú alapján készítettük el a célterületi elemzést. Az információgyűjtés során kíváncsiak voltunk az interjúalany helyi közérzetének minőségére, a közvetlen lakókörnyezetében való társadalmi mozgásokról alkotott véleményére, a változásokkal kapcsolatos elképzeléseire. Az interjúk a helyi véleményformálók érték- és problémaköreinek megismeréséhez, a cselekvési kedv irányainak feltérképezéséhez adtak támpontokat. Fontosnak tartottuk, hogy megszólítsuk azokat, akik munkájuk, szakmai kompetenciáik és társadalmi szerepvállalásuk alapján a helyi társadalmi változások kérdéskörében meghatározó információkkal és személyes meglátásokkal segíthetik a projekt sikeres megvalósulását. Prioritást jelentett a kulturális-közösségi színterek munkatársainak, a civil szervezetek aktivistáinak és a programok résztvevőiként elért lakosság véleményének megismerése. A válaszadás önkéntes volt.

A válaszok alapvetően három fő alapkérdés köré épültek. Az első szempont arra irányult, hogy mit jelent a pécsiség a válaszadó számára, és milyen megőrzendő értékeket tartanak fontosnak a városrészben. E kérdéskörben rendkívül szerteágazó visszacsatolások érkeztek, ugyanakkor jól kirajzolódott a város/városrész közösségi értékrendszere. Megemlítésre kerültek jelentős programok, közösségi színterek és egyéb, a polgárok mindennapjaiban jelentős momentumok.

A második szempont a városrészben fellelhető problémák megismerésére fókuszált. E kérdéskörben egyre szélesedő fókuszpontok kerültek meghatározásra. A válaszadók által megemlített témák a környezeti, gazdasági, intézményi, infrastrukturális és a közösségi életet jellemző állapotok köré épültek. A közösségi együttműködések korlátai és dilemmái mellett megjelentek a városképi kérdések, fenntarthatósági és közlekedési nehézségek is.

A harmadik aspektus a válaszadó személyes aktivitása, közösségi szerepvállalási hajlandóságának megismerése volt. E kérdéskörben is sokrétű válaszok érkeztek, melyek jellemzően az önkéntes munka, civil aktivitás, a személyes példamutatás, a saját tudás és tapasztalat megosztásának szándékára irányultak.

Az interjúk összesítését a stratégiai tervezéshez hasonló módon végeztük. A válaszadó által deklarált pozitívumokat értékek, erősségek, erőforrások kategóriába soroltuk, a szükséges változásokra irányuló negatívumokat, problémákat, hiányokat, gyengeségeket kihívásként és a jövőben megoldandó feladatként értelmeztük, a változásokhoz való hozzájárulást pedig olyan lehetőségként, mely a projektcélok-erőforrások kontextusában eszköz lehet a megvalósítandó fejlesztési folyamatok során. A válaszok súlyozása a válaszadók által szabadon kifejtett témakörök rangsorolása mentén történt, így a legtöbbször említett téma került a helyi programtervező munka középpontjába. Fontos megjegyeznünk, hogy *A helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában* című projekt közösségi események és folyamatok megvalósulását támogatja, tehát infrastrukturális beruházásokat nem. A felmérést követően elkészült városrészi cselekvési terv így az interjúk eredményeihez is kapcsolódott.

Az egykori szőlőbirtokok területén kialakult lakóövezetek adják a Nyugat-mecseki városrészek sajátosságait. Területeit Istenkút, Aranyhegy, Deindol, Donátus, Makár, Csoronika, Bálics, Szkókó és Rókusdomb jelentik. A városközpont felőli határán található az egyetem központi épülete. A városrésznek nagyobb közösségi színtere nincs, az Istenkúti Közösségi Ház jelenleg az egyetlen közművelődési intézménye.

Kirajzolódott pozitív fókuszpontok a Nyugat-mecseki városrészekben

Az interjúkból kibontakozó, az interjúalanyok számára legfontosabb a helyi kötődést, mindennapi életet meghatározó értékek a természeti adottságokra és a közösségi értékekre irányultak:

- szép környezet;
- nyugalom;
- jó szomszédsági viszonyok;
- kisközösségi élet;
- zöldterületek;
- családi kötődés;
- biztonság.

Problémák, változásokra irányuló válaszok a Nyugat-mecseki városrészekben

A változások iránti igények megfogalmazása jellemzően azokra a problémákra irányulnak, melyek az interjúalany mindennapjait negatívan befolyásoló tényezők, valamint a személyes érintettség okán a társas kapcsolatokat, közösségi tevékenységeket és a közvetlen társadalmi szerepvállalást befolyásoló nehézségek. A kialakult sorrendből is jól kirajzolódnak a közösségi életre ható összefüggések:

- közlekedési nehézségek és az utak rossz állapota;
- közösségi tér hiánya;
- kulturális programok hiánya;
- szervezőerő hiánya;
- a városrész ellátottsága nem megfelelő, kevés szolgáltatás elérhető, elhanyagoltság;
- helyi információáramlás hiánya.

Személyes szerepvállalás lehetőségei

Az interjúalanyok személyes jövőbeni közreműködése jellemzően hasonlóan abban a társadalmi szerepvállalásban nyilvánul meg, amely a jelenben is meghatározza közösségi tevékenységeiket.

Fókuszpontok rangsora:

- közösségszervezés;
- önkéntes szerepvállalás
- ökotudatos példamutatás.

A Nyugat-mecseki területeken a természeti és környezeti értékek, azok megőrzésére irányuló tevékenységeket, valamint a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok átörökítését és a különböző korosztályok együttműködését segítő közösségi programalkotó folyamat bontakozott ki.

A „Helyi identitás és kohézió erősítése Pécs városában” című projekt célterületei

Belső városrész

A Belső városrész célterületet két településrész alkotja: a történelmi Belváros és a Siklósi külvárosnak nevezett városrész. E két terület tekinthető Pécs központjának. Északon az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, keleten az Ágoston tér, Majorossy utca, Lánc utca, Sport utca, Alsómalom utca, délen a Bacsó Béla utca, Somogyi Béla utca, Kálvin utca, nyugaton a Klimó utca, Rákóczi út és a Szabadság utca határolják.

Szigeti városrészek

A Szigeti városrészek célterületet két településrész alkotja: Szigeti külváros és Ispitaalja. A településrészt északról az Ifjúság útja, Alkotmány utca és Kodály Zoltán utca, keletről a Klimó utca, Rákóczi út, Szabadság utca, Kálvin utca, Alsómalom utca, Siklósi út, nyugatról a Kürt utca, Tüzér utca, délről pedig vasútvonal határolja.

Uránváros

Az Uránváros célterületet 3 városrész alkotja: Uránváros, Kovácstelep és Szigeti-tanya. Északról a 6-os út, nyugatról a Tüzér utca, délről a Pécsi-víz és a Nyugati ipari út és a Magyarürögi-vízfolyás határolja.

Nyugati városrészek

A Nyugati városrészek célterület keleti határát a Magyarürögi út és vízfolyás jelenti, déli végpontját a Pécs-Budapest vasútvonal határozza meg és a 6-os út, északról a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját, míg nyugati vége a város közigazgatási határa. A célterületet a következő városrészek alkotják az ITS meghatározása alapján: Újmecsekalja, Rácváros, Szentkút, Kismélyvölgy, Ürög, Szentmiklós, Patacs, Zsebedomb, Fogadó, Bolgárkert, Nyugati ipari út.

Nyugat-Mecsek

A területet nyugaton a Magyarürögi vízfolyás, délen a Szigeti út és a Kürt utca, Ifjúság útja, Alkotmány utca és a Kodály Zoltán utca, keleten a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca határolja, míg északon a Mecsek lankái jelentik terjeszkedésének korlátját. A célterületet Deindol, Donátus, Makár, Csoronika, Bálics, Szkókó és Rókusdomb településrészek alkotják.

Közép-Mecsek

A területet nyugaton a Bartók Béla utca, Bárány út, Erdész utca, délen az Aradi vértanúk útja, Kálvária utca, Majorossy utca, Ágoston tér, Ady Endre utca, Hársfa út határolja, keleti végpontját a Rákos Lajos, Gödör utca jelentik, északi kiterjedését pedig a Misina, Tubes és a Lapis határozzák meg. A célterületet Mecsekoldal, Havihegy, Piricsizma, Gyükés és Rigóder településrészek alkotják.

Kelet-Mecsek

A területet nyugaton az Engel utca határolja, nyugati végeit a Rákos Lajos utca, Gödör utca, Karolina külfejtés,

Gesztenyés utca jelenti, északon a Kénes út, Komlói út szegélyezi, északi és keleti vége a város közigazgatási határa, délen a 6-os út határolja. A célterületet Pécsbánya, Szabolcs, Szabolcsi zártkert, Meszes és Diós városrészek alkotják.

Kelet-Pécs

A Kelet-Pécs célterületet északon az Ady Endre utca, Hársfa út, Engel utca és a 6-os út határolja, keleten Pécs közigazgatási határáig terjed a városrész, délen az 57-es út, nyugaton az Árpádi-árok, Faiskola utca, Siklósi út, Somogyi Béla utca, Bacsó Béla utca, a Sport utca és Lánc utca határolja. A célterületet több településrész alkotja: Budaiváros, Budai külváros, Kisbalokány, Basamalom, Gyárváros, Üszög, Üszögi tározó-major, Balokány, Tüskésrét, Újhegy. A célterület térszerkezete rendkívül eklektikus. Belvárosi, sűrűn beépített, családi házas külvárosi és falusi jellegű főleg lakóövezetek, valamint a zöldfolyosó részét képező szolgáltató területek, továbbá barnamezős és iparterületek tarkítják a képet.

Somogy-Vasas-Hird

A területet különálló településrészek alkotják, melyek szervesen nem tartoznak Pécs városszövetébe: Józsefháza, István-akna, Rücker-akna, Somogy, Vasas, Hird, Flóriántelep, Petőfi-akna, M utca, Murom és Árpádtető.

Észak-Kertváros

A területet északon a Kálvin utca és a vasútvonal, keleten a Siklósi út, Árpádi-árok, Faiskola utca, Fésűs utca, Málomi út, délen a Maléter Pál út és a Málomi-árok, nyugaton a Megyeri út, Garázs utca határolja, valamint nyugati végei a város közigazgatási határát is jelentik egyben. A célterületet Kertváros, Észak-Megyer és Füzes alkotják.

Közép-Megyer

A területet Megyer központja alkotja. Északon a Maléter Pál út, nyugaton és délen a Nagy Imre út, keleten a Siklósi út határolja. A célterület kialakításra vonatkozó előírásnak eleget téve a területhez tartozik a Boros István utca és a Littke József utca lakótömbjei is.

Dél-Megyer

A területet Megyer-déli része alkotja. Északon és keleten a Nagy Imre út és a Málomi-árok, keleten és délen a Tildy Zoltán utca, Felső utca határolja, nyugati végei Pécs közigazgatási határát jelentik.

Déli városrészek

A városrész keleti, déli és nyugati határa egyben a város közigazgatási határa is, északon a Nagy Imre út és a Málomi-árok választja el Megyer többi részétől. A Déli városrészek célterületet Málom, Postavölgy, Árpádváros, Nagyárpád, Köztemető, Péterpuszta, Déli gazdasági terület, Rózsadomb alkotják.

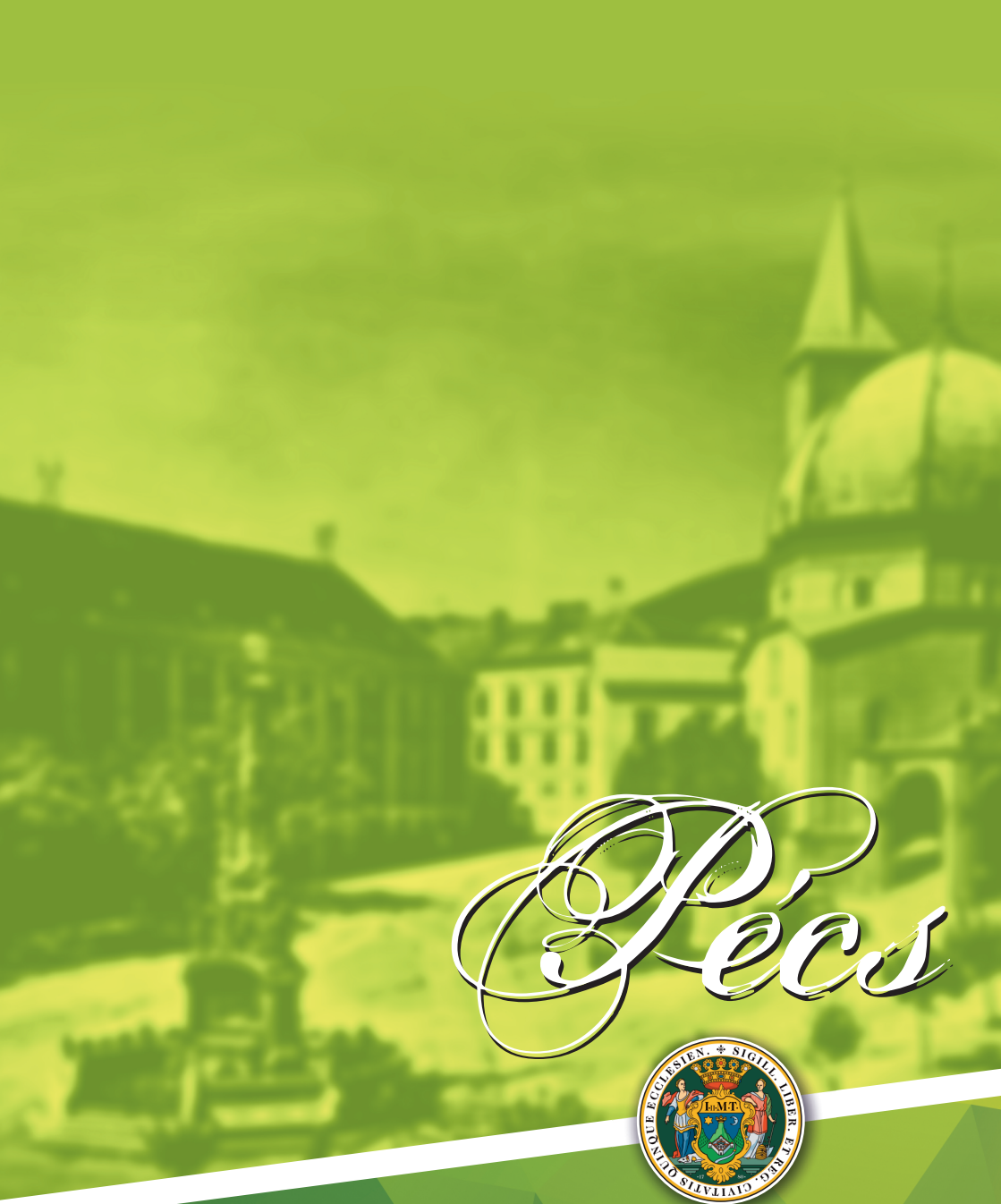

Pécs

PÉCSI
KÖZÖSSÉGEK

NYUGAT-MECSEK

V.